Štev. 30. V Ljubljani, 24. julija 1908. XLVIII. leto.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Gl[illegible] avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskeg[illegible] v Idriji.

Rokopisov ne vračam

Vse pošiljatve je pošiljati fr[illegible]

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . . 8 K
pol leta . . . . . 4 „
četrt leta . . . . . 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za **oznanila** je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . 12 „
„ „ „ trikrat . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

[illegible] reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po **20 h** za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine **6 K.**

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Izletnikom v Prago!

V sporazumu s hrvaškimi in srbskimi izletniki, ki se udeleže slovanskega učiteljskega kongresa v Pragi, smo izpremenili prvotni načrt izleta in ga definitivno določili tako, da se peljemo Slovenci s posebnim vlakom Hrvatov in Srbov.

Vzpored:

Odhod iz Ljubljane (južni kolodvor) dne 8. avgusta ob 3. uri 13 min. popoldne.

Na Zidanem mostu se pridružimo posebnemu vlaku, ki se odpelje od tam ob 5. uri 20 min.

Na Dunaj pridemo ob 6. uri zjutraj, kjer ostanemo do opoldne. Ob prihodu nas pričakujejo dunajska slovanska društva. Ogledovanje mesta.

Prihod v Prago v nedeljo, dne 9. avgusta, ob 8. uri 20 min. zvečer. Slovesen sprejem. Odkazovanje stanovanj. Pozdravni večer na Žofinu.

Bivanje v Pragi nionejeno, ker velja vožni listek 30 dni.

Za bivanje v Pragi velja vzpored, ki je priobčen v 21. štev. „Učit. Tov.“

Pot nazaj ni skupen. Prekiniti se more na Dunaju in na progi Praga-Dunaj in Dunaj-Zagreb (oziroma Ljubljana), skupno trikrat.

Kdor hoče iz Prage potovati kam dalje, lahko napravi v 30 dneh izlet kamorkoli.

Stanovanje je v Pragi šest dni brezplačno in vstopnina v razstavo znižana, kar znači najmanj prihranka 20 K poleg drugih ugodnosti.

Cene posebnega vlaka tja in nazaj so:

III. razred:	II. razred:
38 K 50 h.	**58 K 80 h.**

Denar za vožnjo je poslati podpisanemu **najpozneje in prav gotovo do 2. avgusta.**

Legitimacije in vzporede razpošljem te dni.

Doslej se je priglasilo 32 udeležencev.

L. Jelenc.

Zveza slovanskega učiteljstva v Avstriji.

Naša „Zaveza“ je dobila iz Prage to-le obvestilo:

Zaveza avstr. jugoslovanskih učit. društev v Ljubljani.

C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je vzelo na znanje z odlokom z dne 15. maja 1908, št. 15.342, pravila „Zveze slovanskega učitejstva v Avstriji“; s tem je izpolnjena davna želja vsega učiteljstva.

Priobčujemo načrt pravil „Zveze“, ki jih je sestavil pripravljalni odbor, in prosimo Vašo organizacijo, da bi sklenila pristopiti ti „Zvezi“. Ustanovni občni zbor se vrši dne 12. avgusta 1908 ob pol 2. pop. v veliki dvorani na Žofinu v Pragi ob priliki shoda slovanskega učiteljstva s sledečim programom:

1. Otvoritev shoda po sklicatelju tov. Ad. Schusterju, ravnatelju v Bojanovu;
2. Čitanje in sprejetje pravil;
3. O namenu in ciljih „Zveze“,
   a) med učiteljstvom, ref. tov. B. Skála, učitelj v Vysočanih v Pragi;
   b) med narodom, ref. tov. Mat. Hajny, ravnatelj v Březovi na Moravskem;
4. Volitev predsednika, dveh podpredsednikov, tajnika, blagajnika in šestih odbornikov;
5. Določitev kraja prihodnje glavne skupščine;
6. Slučajnosti.

Obenem prosimo, da blagovolite najkasneje do 31. julija 1908 javiti tov. B. Skáli, ako pristopite k tej „Zvezi“, da izvolite za ustanovni občni zbor osem delegatov in obenem določite, kdo naj se izvoli iz vaše narodnosti v „Zvezni“ odbor.

S kolegialnim pozdravom za pripravljalni odbor:

Ad. Schuster. Bohdan Skála.

Pravila „Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji“.

§ 1. Namen:

Namen „Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji“ je:

a) delovati v prid razvoju vzajemnosti slovanskega učiteljstva;

b) pospeševati slovansko šolstvo sploh;

c) gojiti in vdrževati stike s prekomejnim učiteljstvom.

§ 2. Sredstva:

a) predavanja, poučni kurzi;

b) poročilo o stanju šole in učiteljev;

c) izdajanja časopisov in razprav;

d) prirejanje razstav učil in spisov;

e) prirejanje shodov slovanskega učiteljstva;

f) podpore posamnikom in društvom;

g) druženje z inozemskimi učiteljskimi organizacijami.

§ 3. Člani.

Člani „Zveze“ so društva.

§ 4. Član „Zveze“ more biti vsaka zveza učiteljstva, ki druži v sebi učiteljstvo ene ali več avstrijskih kronovin.

§ 5. Zveza postane članom, ako se priglasi in jo sprejme izvoljeni odbor.

§ 6. O dolžnostih članov.

1. Vsaka zveza plača za tekoče potrebe prispevek, ki ga določijo delegati.

2. Vsaka zveza mora pošiljati delegate na zborovanja.

§ 7. Pravice članov:

a) vsak član „Zveze“ pošilja delegate na glavne skupščine, kjer imajo pravico glasovati, govoriti in voliti;

b) pošiljati pismene nasvete sestankom delegatov;

c) vsak član ima pravico, da se poslužuje svojega materinskega jezika, tudi se izdajajo publikacije v jezikih, ki jih govore delegati. Publikacije „Zveze“ se izdajajo v toliko jezikih, kolikor narodnosti je zastopano v „Zvezi“.

§ 8. Glavna skupščina.

Redna glavna skupščina se vrši vsako drugo leto, izredno pa skliče odbor.

Vsaka „Zveza“ pošlje na skupščino osem delegatov; vendar ima tudi manje število priglašenih delegatov pravico zastopati dotično „Zvezo“.

Zborovanja delegatov se vrše v avstrijskih mestih, kakor sklene večina.

Ta zborovanja

a) sestavljajo in sprejmejo načrt in dnevni red zborovanj, proučujejo sredstva v uresničenje namenov „Zveze“;

b) volijo za dobo dveh let predsednika in tajnika iste narodnosti, dva podpredsednika in blagajnika;

c) dalje volijo šest odbornikov vseh narodnosti;

d) razpravljajo o prizivih izključenih članov;

e) razsojajo prepire in nesoglasja.

Sprejeti predlogi so obvezni za vse člane, ako so sprejeti z navadno večino delegatov.

Volitve se vrše po listkih.

§ 9. Prispevki.

Društvene dohodke tvorijo prispevki članov, darovi in dohodki publikacij.

§ 10. „Zvezni“ odbor.

1. Odbor sestoji iz predsednika, dveh namestnikov, tajnika, blagajnika in šestih odbornikov.

2. Odbor se shaja vsaj enkrat na leto v mestu, ki ga določi vsaka prejšnja glavna skupščina.

3. Odbor se poslužuje vseh sredstev v dosego „Zvezinega“ namena: a) sestavlja dnevni red glavnih skupščin; b) proučava nasvete poedinih članov; c) opravlja vse posle, ki se tičejo „Zveze“; d) izdaja razne publikacije, poročila o delovanju „Zveze“ in razprave v onem jeziku, ki se je v njem razpravljalo; e) sprejema in izključuje člane.

Da so odborove seje sklepčne, mora biti navzočih najmanj šest odbornikov, predlogi se sprejemajo z večino glasov. Ako je za in proti enako število glasov, predlog propade.

Na glavne skupščine se vabijo tudi zastopniki translitvanskega učiteljstva, ki imajo posvetovalen glas.

§ 11. Odborniki:

a) predsednik zastopa „Zvezo“; v njegovem jeziku se pišejo pozivi in odloki;

b) namestnika zastopata predsednika;

c) tajnik pomaga predsedniku v poslu, sestavlja zapisnike, podpisuje s predsednikom vse dopise in poroča o stanju in delovanju „Zveze“;

d) blagajnik sprejema in izdaja denar na pismeno naročilo predsednika in tajnika po sklepu odbora.

§ 12. Sedež in pečat „Zveze“.

„Zveza“ ima svoj sedež v kraljevem glavnem mestu Pragi, a pečat, ki ga hrani predsednik, slove: Svaz slovanského učitelstva v Rakousku — Savez slovanskog učiteljstva u Austriji — Związek słowiańskiego nauczycielstwa w Przedlitawii — Союз учительства словинского в краях австрийских передлитавских — Zveza slovanskega učiteljstva v Avstriji. — Савез слованског учительства у Аустрији.

§ 13. Prepiri v društvenih zadevah.

Prepiri se obravnavajo ali pred odborom ali pa na glavni skupščini; proti odloku zadnje ni vzklica, in se mu morajo pokorovati vsi člani.

Narodnostni prepiri ne smejo nastati, ker so si vse narodnosti enakopravne, in predlogi se obravnavajo v onem redu, kakor so prišli.

§ 14. Član „Zveze“ prestane biti:

1. ki svoj izstop javi pismeno na podlagi sklepa svoje lastne glavne skupščine;

2. kdor ne plača vkljub opominu dveletnega prispevka;

3. ki ga odbor po trikratnem opominu izključi zaradi „Zvezi“ škodljivega delovanja; temu je dovoljen priziv na glavno skupščino.

§ 15. Razdružitev „Zveze“.

„Zveza“ se razdruži, ako to na glavni skupščini sklene dvetretjinska večina, ako so prisotne tričetrtine pooblaščenih delegatov; v tem slučaju pripade društveni imetek društvom, ki so bila ob razidu v „Zvezi“, a razdeli se primerno z ozirom na število članov.

Štedljivost deželnega odbora in učiteljstvo.

(S Štajerskega.)

Pri uradni konferenci nekega okraja je predsednik opozoril učiteljstvo s posebnim poudarkom na neki odlok c. kr. dež. šol. sveta, ki ga je menda moral izdati na pritisk deželnega odbora. Ta za učiteljstvo usodepolni odlok se je menda omenjal pri vseh uradnih konferencah na Štajerskem ter se tiče dopusta, ki ga prejema učiteljstvo za slučaj bolezni. Upam, da se bo še kdo drugi oglasil o tem odloku, ki kaže vso modrost naših deželnih očetov; za danes le par besedi o njem.

Naši deželni očetje so jako skrbni in štedljivi gospodarji. Štedljivost je lepa lastnost vsakega gospodarja in torej jo moramo priznati tudi našemu deželnemu odboru. Samo zdi se nam, da dež. odbor kaže to lepo lastnost samo pri šoli in učiteljstvu in to celo na nek tiranski način, ki postane prav lahko jako škodljiv šoli in učiteljstvu.

Lansko leto so baje znašali stroški za nadomeščanje obolelega učiteljstva razmeroma res veliko vsoto okrog 180.000 K. Takega viška menda še niso dosegli. Zato so skrbni gospodarji deželne uprave začeli študirati, kako bi se dalo preprečiti, da bi te vrste stroški ne rasli, ampak se manjšali od leta do leta. Dobra misel dobrega gospodarja! In stuhtali so, da temu ni mogoče opomoči drugače, kakor da se enostavno takorekoč prepove, da učiteljstvo ne sme tako zboleti, da bi rabilo dopust. Naprosili so dež. šol. svet in ta je

seveda ugodil tej zahtevi ter prepovedal učiteljstvu bolehati.

V odloku se namreč govori, kako strogo se bo postopalo z vsako učno osebo, ki prosi za dopust zaradi bolezni. V skrajnih slučajih se bo milostno dalo dvakrat dopust, potem se bo pa že začasno upokojilo vsakega, ki bi ga potreboval še morda v tretje. Tudi pri kompetencah je treba vestno navesti o zdravstvenem stanju prošnjika — posebno prošnjice — ker se bo vse to upoštevalo na merodajnih mestih.

Ves ta odlok bi se dal na kratko povedati v domačem jeziku takole: Dokler moreš le še gibati, toliko časa poučuj; ko pa že več ne moreš gibati, pa lezi in umri, uboga učiteljska para, ker drugače ima dežela nove stroške zaradi tebe!! Ako si se nakopal bolezen v neurejenih šolskih razmerah s prenapolnjenimi razredi itd. in si želiš priti na boljše mesto, ker bi se vsaj nekoliko oddahnil od prevelikega truda, potem le ostani, kjer si, da ondi bedno končaš svoje bedno življenje, ker rabijo nova mesta le nove in zdrave moči.

Ostre besede nam silijo v pero, pa naj bo. Človek mora kar ostrmeti nad to modrostjo modrih deželnih očetov, ki tako skrbe za nas, kakor najslabša mačeha. Torej niti zboleti ne smemo, ker to zahtevajo deželne finance! Kaj pravi k temu naš organizem, po tem ne vprašate? Nihče noče iskati vzroka bolezni med učiteljstvom! Nihče ne vpraša, kaj je nakopalo bolezen. Samo tisto vidijo, da bolehamo, a zakaj, to jih ne briga. Poglejte prenapolnjene razrede! Pojdite se vi ukvarjat nekaj mesecev v tesnih razredih z osemdeset, sto in še več učenci, pa boste hitro videli, kako to dobro dene telesnemu organizmu. Potem pa sami prepovejte telesu, da ne sme zboleti! Ne glejte učitelja samo o počitnicah in praznikih. Poglejte ga, kadar dela in kako dela in jasno bo vam marsikaj. Poglejte pa tudi, kako učiteljstvo živi ob mastni plači, ki mu jo dajete! In zopet se bodo vam oči odprle. Videli boste izvir bolezni. Tam primite, le ondi se more odpomoči, drugje pa nikjer. Dokler pa bo učiteljstvo tako delalo v takih razmerah in dokler bo tako plačano, toliko časa mu zaman prepovedujete, da bi ne smelo zboleti. Njegove bolezni ne odpravi in ne zmanjša noben odlok, če je že tako strog.

Pač: nekaj je, kar lahko decimira slučaje bolezni med učiteljstvom. A ta pripomoček zopet ne bi bil prav našim obtastim. To je: ako bi učiteljstvo v šoli ne delalo tako vestno, kakor dela sedaj, ampak bi paslo — lenobo. Vestno delo utrudi in izrabi polagoma še tako močan organizem. Zaradi lenobe pa ne zboli nihče tako kmalu, kvečjema da ga zalije tolščа. Te bolezni pa ni med našim stanom. Mast menda ni še nobenega učitelja zalila, pač pa jih je mnogo ugonobilo stradanje. To nam priča, da vestno vršimo svoj poklic, da ne pasemo lenobe, ampak delamo ne samo to, kar nam veleva suhoparni zakon, temveč kar nam narekuje naša vest. Žal pa, da je ravno to naše vestno delo, ki je drugim v veliko korist, nam samim — v škodo. S tem ugonobimo svoje moči — stroj se pokvari. Treba je počitka, a vi ga ne dovolite, ker bi trpele — finance. Učitelj pa delaj, dokler moreš, potem, no, potem se pa lahko stegneš — financam deželena ljubo.

Ne vemo, kakšen uspeh bo imel ta salamenski — pardon! — salomonski — odlok, a najbrže ne najboljšega, ker je pač nonsens. Morda se zna znižati ta postavka v deželnem gospodarstvu prvo in drugo leto za nekaj tisočakov. A tem bolj bodo pa rasli drugi izdatki, namreč — pokojnine in tisti doneski, ki se plačujejo povodom smrti posamezne učne osebe. Nam Štajercem je sedaj popolnoma dobro. Zdravi moramo biti, če hočemo ali pa ne, ker je tako ukazal deželni odbor v svoji neskončni modrosti. —i.

Iz novodobnih postulatov razumne pedagogike.

Okoliš, kjer živimo, se neprestano preobrazuje, neprestano izpopolnuje; temu dokaz je takisto življenje prirode, kakor tudi poosobljenje kakšne ideje.

Ogledujoč minulost, se prepričamo, da je slehrna misel, vsaj ona v zarodu, obstajala davno; novih idej namreč sedaj ni več. Slehrna izmed njih obstoji že več tisoč let in živa postane šele takrat, kadar se pojavi in uresniči na ta način, da zavlada v novem življenju, življenju posameznika in družbe, z eno besedo, kadar jame voditi človeški napredek.

Poglejmo bodisi na takšno prikazen kot na probujo čuvstev človeške veljave ter na upor zoper nadvlado tega načela.

Nasilje in primoranje odstopata čimdalje bolj pogostoma pod vplivom vzgoje, ki jo zbuja v nas volja po dobrem.

Ona, t. j. vzgoja, provzroča, da si želimo delati dobro ne zaraditega, ker smo prisiljeni, ne zaradi strahu pred kaznijo, marveč zaradi dobrega samega.

Vse naše življenje in vsa dosedanja vzgoja sta bila doslej podložna dvema načeloma: „Moraš — ne smeš!“ ter „Ne delaj hudega, ker boš kaznovan!“ (Negativni sistem.)

Moralo pa bi veljati nasprotno: „Nočem delati hudega, ker se sramujem zlega. Hočem biti dober, ker drugačen ne morem biti, ne smem biti!“ (Pozitivni sistem.)

Zaraditega tudi nekdanji sistem primoranja lahko smatramo za sistem strahu in groze.

Razlika med dobrim postopanjem iz lastnega nagona — prostovoljnost — in doprinašanjem tega ali onega iz strahu, ali z vzdržanjem od kakih del zaradi bojazni pred kaznijo, sploh razlika med primoranostjo in vzgojo je velika.

Primoranost, terorizem — to je negativno delovanje, prava vzgoja (izpodbuja) pa je pozitivno delovanje.

Človeku bi se utegnilo zdeti, da je ta stvar že dovolj dobro znana in da je nepotrebno, celo dolgočasno, ako bi se človek ukvarjal s tem vprašanjem. V resnici pa je stvar nekoliko drugačna; vsakdanje izkušnje nas namreč uče, da odgojevalci postopajo rajši negativno; delujejo s strahom, kreganjem, časih celo s telesno kaznijo, namesto da bi delovali pozitivno: z izpodbujo, zgledom. Nekateri se celo hvalijo s tem, da si ne morejo misliti vzgoje brez kazni, ki jo smatrajo za neobhodno potrebno.

Iz ust priletnega pedagoga sem čul nekoč naslednjo moralo: „Kaj govorite toliko o liberalnem ravnanju; brez palice je vzgoja nemogoča in basta! Vaš liberalizem o vzgoji, to so le zgolj sanje. Evo n. pr., ko bi nas bili svoje dni bolje pretepali, bi bili mi gotovo kaj drugega ne pa učitelji . . .“

Da načrtamo sistem primoranja, nam zadošča par besed. Primoranje gre roko v roki z grožnjo, grožnja z močjo, moč z zlorabo, ki jo rodi slaba volja, in to so zla dela.

Okrog nas je še povsod mogoče zapaziti samo nasilje in primoranje.

Na drugi strani pa vidimo močno delovanje zoper to.

Med tema dvema tečajema pa leži cela lestva prestopkov, blodenj in celo zločinov, in ker se more sistem primoranja zmagati samo z močjo, torej je stvar jasna, da se je treba poslužiti drugega sredstva, ki ga nam kaže razum in srce: vpliv na bitje z razumno vzgojo.

Sedaj pa si je treba staviti vprašanje, ali smo mi, sočasno pokolenje, dovolj zreli in pripravljeni na to, da bi mogli odstraniti vsakršno primoranje, da bi se vzgoja mogla vršiti brez uporabe moči? To vprašanje je treba rešiti (z nekaterimi izjemami) s tem da se opiramo na globoko vero, da je smoter in koprnenje človeka težnja po popolnosti. Popolnost je torej namen človeka, zaradi česar si ljudje tudi žele biti boljši. Človeštvo se popolnuje, in oni, ki trde, da so ljudje čimdalje slabši, se močno motijo.

Ako opiramo to vero na metafiziko ali ako dospemo do tega prepričanja s pomočjo prirodoznanstva ali po poti vede, v vsakem slučaju morajo misleči ljudje priti do prepričanja, da razvoj človeškega rodu podlega zakonu napredka, da koprni po popolnosti.

Naša dolžnost pa je, da delamo temu razvoju tir, zlasti mi, odgojevalci.

To je naloga učiteljev, ki smo nanje lahko ponosni.

Odgojevalec, ki hoče ustrezati svoji nalogi in hoče voditi razumno vzgojo, se mora predvsem drugim spoprijazniti z duhom časa; to zahteva že pametna pedagogika.

Neprestano čujemo o premeni odnošajev, toda ne domišljujmo si, da bi za kakršensibodi učinek mogla nastati v tej smeri kakršnakoli premena.

Geniji — misleci — imajo neovrgljiv vpliv na zgodovino človeštva, toda ta vpliv je samo iskra, ki užiga zgolj že gotovo gorivo, kakor pravi eden izmed sočasnih mislecev.

V vrsti postulatov, ki izvirajo iz duha časa, stopa prva na plan kot postulat razumne pedagogike prebuja človeške veljave, zavest lastne osebe.

Razlika med občutki osobno človeške veljave nekdaj in sedaj tiči v tem, da se dandanes vsem ljudem priznava pravica do zavesti in spoštovanja lastne osebe, medtem ko so nekdaj le posamezne osebe in privilegirani sloji imeli pravico do poudarjanja svojega jaz.

Prvo sredstvo, ki vodi k prebuji lastne veljave, ni potlačevanje, marveč je naravnost ugonobitev suženstva, ki ga je vzgojeval sedanji sistem odgoje.

Učitelj-odgojevalec mora torej zbujati v gojencih samodelavnost ter potlačevati slehrno bojazljivost in vsak servilizem.

Dosedanji tistem odgoje — servilistiški ali, kakor se izraža Salzmann, suženjski, je škodljiv tudi z narodnega stališča; vsekako pa je naši družbi, nahajajoči se v težavnih političkih pogojih, treba samodelavnih bitij, ljudi, odlikujočih se z iniciativo in delom, z globokimi čuvstvi osobne in narodne zavesti; toda takšnih oseb in celih krdel servilistiški sistem ne more vzgojiti.

Disciplina v pedagoškem pomenu in servilizem — to sta dve stvari — ki sta si povsem različni.

Geslo sočasnega odgojevalca mora biti: „Čim prej jamemo smatrati otroka za človeka, tem prej otrok tudi postane človek!“

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija: **K 103.640·04.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Dvajsetletnica gornjegrajskega učiteljskega društva.

Ker je preteklo dvajset let, kar se je ustanovilo učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj, se je sklenilo to dejstvo praznovati na primerno slovesen način. Določil se je v to četrtek 25. junija kot najprimernejši dan. To pa zato, ker je prejšnji dan (24. junijs) uradna konferenca v Mozirju in mora itak učiteljstvo okraja Gornji grad in Vransko v Mozirje. Mozirje pa je tudi za to primeren kraj, ker je najlažje dostopen tovarišem in tovarišicam sosednjih okrajev. Z ozirom na to se je pogodilo; zakaj lepo število Šoštanjčanov (sedem) in zastopniki celjskega društva so pokazali svojo kolegialnost napram gornjegrajskemu učiteljskemu društvu. Obžalovati pa je, da se sosednje učiteljsko društvo vranskega okraja ni odzvalo pismenemu oficialnemu povabilu in so se vsi učitelji in vse učiteljice omenjenega okraja na dan konferencije, ko so itak bili v Mozirju, odpeljali domov. Nobenega ni bilo na sicer dobro uspelem koncertu (ista dan zvečer, ko je bila uradna konferencija), nobenega na slavnostnem zborovanju, nebenega na banketu — drugi dan. Z ozirom na to je pač vsak izgovor neumesten. Naj se nam ne vzame za zlo, da smo primorani to žalostno dejstvo pribiti toliko bolj, ker je ena sosednjih šol dvorazrednica od Mozirja oddaljena komaj eno uro pešice. druga štirirazrednica eno in pol ure itd.

Popoldan v sredo so zaplapolale iznad hiš mozirskega trga zastave, večinoma slovenske, v pozdrav učiteljstvu.

Da se zvečer primerno v dobri volji prebije, je priredilo gornjegrajsko učiteljsko društvo zabaven sestanek v hotelu „Pri avstrijskem cesarju“. Vrli pevski in godbeni zbor iz Št. Pavla je pod vodstvom učitelja tov. Schmidta žel obilo pohvale.

Bilo je pa tudi lepo poslušati izborne svirače — 12 godbenikov — in po učiteljstvu pomnoženi moški zbor. Koncertni komadi so vrlo ugajali in so se morali ponavljati.

Po koncertu se je razvila kaj animirana zabava. Brihtni pari so se sukali na plešišču. Gospice tovarišice so švigale med mnogobrojnim občinstvom, nudeč srečolovne listke, razglednice, narodne kolke, dehteče cvetice — najbolj so ugajali šopki planinskih cvetic itd. Bil je lep večer!

Vse veselo, vse živahno, vse zadovoljno! Zadovoljen je bil tudi veselični odsek, ker je ostalo nekaj čistega, vkljub prorokovanjem malkontentov in vkljub odsotnosti nekaterih „tovarišev“ in „tovarišic“.

V četrtek se je vršilo slavnostno zborovanje. Pred tem sta zborovala odseka za izvenšolsko delovanje gornjegrajskega in šaleškega učiteljskega društva k posvetovanju in na povabilo tov. Peska, predsednika socialnega odseka „Zveze“. Sklicatelj je povabil tudi enak odsek „Savinjskega društva“ — ali tega ni bilo. Ako je mogel priti tov. Pesek iz oddaljenih Narapelj pri Ptuju, bi tudi lahko prišli Vranščani, ki so bili itak prejšnji dan v Mozirju.

Poročilo je bilo kaj zanimivo in tudi razgovor je rodil marsikatero dobro misel.

Po tej seji je navzoči fotograf g. Ražun kazal na skioptikonu krasno uspele slike, zlasti iz Savinjskih planin in z Gorenjskega.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik gornjegrajskega učiteljskega društva tov. Kelc. Najsrčnejši pozdrav je klical ob dvajsetletnici vsem bivšim in sedanjim članom, posebej pa je še pozdravil drage goste, tovariše in tovarišice iz celjskega in šoštanjskega okraja, kakor tudi tov. Peska iz ptujskega okraja, ki je pohitel ta dan nalašč v Mozirje, da nas navdušuje za „delo za narod“. Nadalje je dobrodošlim zaklical neučiteljem uredniku „Domovine“, g. Lesničarju, g. Ražunu iz Litije, g. Kocuvanu iz Šoštanja in še nekaterim drugim.

Govorila sta nato še Pesek in Lesničar, ki sta klicala članom jubilej praznujočega društva in zastopnikom sosednjih učiteljskih društev krepke besede o skupnem delovanju itd.

Iz g. Lesničarjevega nagovora povzamemo nekaj stavkov:

„Zahvaljujem se na pozdravu ne toliko kot časnikar, kakor pa kot član izvrševalnega odbora „Narodne stranka za Štajersko“. Prinašam vam pozdrave članov omenjenega odbora. Delujmo složno vsi stanovi za napredek in procvit našega naroda. Gornjegrajskega okraja učiteljstvo stoji vedno trdno na braniku, kjer gre za naš dom, za naš jezik, za naš narod. Vztrajajmo naprej!“

Nato je tajnik tov. Šijanec obširno poročal o društvenem delovanju tekom dvajset let društvenega obstanka.

Natančno je popisal nastanek društva ter nadalje delovanje društva omenjal v kronologičnem redu.

Društvo je mnogo storilo, pa bilo je tudi že večkrat napadeno, ali vedno zmagonosno izšlo iz boja.

Žal, da nam prostor ne dopušča objaviti društvene kronike.

Nato je govoril tov. Pesek o temi: „Naše delo“. Tišina je vladala na zborovališču, ko je razpravljal govornik o našem delu izven šole. Vse je zvesto in pazljivo poslušalo besede govornikove in ko je čez približno eno uro končal, so zadoneli burni „Živio“-klici po dvorani.

K tej točki so govorili še nekateri, zlasti omenjamo besede tov. Knafliča:

„Vsi se tesno pridružimo Peskovim nazorom. Delovati je potreba. Nobeno društvo se ne sme nikdar in nikjer pregrešiti v narodnem oziru.“

Med Peskovim govorom je stopil na zborovališče namestnik staroste „Savinjskega Sokola“ — ker je bil starosta službeno zadržan — g. Pevec v kroju, ki je v imenu „Sokola“ čestital društvu na dvajsetletnici ter navzočnike iznenadil z naznanilom, da četa „Savinjskih Sokolov“ pričakuje učiteljstvo pred šolo in ga hoče slovesno spremiti k banketu.

Prav ljub prizor je tudi bil, ko sta vstopila dva malčka: fantek v sokolski obleki in deklica v narodni noši. Izročila sta tov. Pesku krasen šopek, nagovoreč ga.

Zaključil je društveni predsednik zboro-

Dalje v prilogi.

vanje s primernimi besedami in podali smo se pred šolo. Krepki Na zdar-klici so nam zadoneli nasproti, pozdravila nas je krasna sokolska zastava in izpregovoril je primeren pozdravni govor načelnik „Savinjskega Sokola“ g. Matija Goričar. Ko se je na pozornosti zahvalil predsednik tov. Kelc, smo odkorakali s „Sokoli“ na čelu skozi okrašeni trg v gostilnico na pošti, kjer je bil na vrtu banket.

Tega so se udeležili razen učiteljstva še vodja c. kr. politiške ekspoziture dr. Lubec, zastopnik okrajnega šolskega sveta g. Goričar Anton, zastopnik okrajnega odbora, občinsko starešinstvo, na čelu trški župan g. dr. Goričar Josip, zastopnik „Narodne čitalnice“ itd. Seveda se je tudi večje število „Sokolov“ udeležilo banketa.

Napivale so se mnogobrojne napitnice, kakor je ob taki priliki običajno, zapele lepe naše pesmice in tudi marsikatera šaljiva je padla. Pravi mojster dovtipov je bil g. Smolnikar, ki mu je dobro sekundiral znani Silvester.

Prečitali so se tudi došli brzojavni in pismeni pozdravi, ki jih doslovno objavljamo.

Le prehitro je minil čas in težko smo se ločili. Omeniti pač moram, da je bila postrežba kakor v gostilnici na pošti — vsa čast gospé Goričarjevi! — kakor tudi v hotelu Pri avstrijskem cesarju pri koncertu izborna in primeroma cena.

Še eno veselo novico moramo priobčiti, da so ob dvajsetletnici društva vsi učitelji in vse učiteljice v gornjegrajskem okraju tudi člani okrajnega učiteljskega društva.*)

Predsednik okr. šol. sveta je poslal dopis, ki ga navedemo doslovno:

Velečastitemu „Gornjegrajskemu učiteljskemu društvu“

Gornji grad.

Prav rad bi se udeležil slavnosti dvajsetletnice gornjegrajskega učiteljskega društva, a žal, sem uradno zadržan, ker imam 24. in 25. junija t. l. uradne seje v Celju in na Vranskem. Ti seji ne morem preložiti na kak drugi dan, ker je v to že prepozno.

Želim slavnemu učiteljskemu društvu najboljši uspeh ter izrekam tem potom srčno zahvalo za prijazno povabilo.

C. kr. namestniški svetovalec:
Müller.

Celje, dne 18. junija 1908.

Nadalje so došli sledeči brzojavni pozdravi:

Celje. Po posetih zadržan. Srčno čestitam! Živilo zavedno učiteljstvo!
Doktor Hrašovec.

Celje. Bratskemu društvu ob slavju srčne čestitke! Le dalje, pogumno naprej!
Gradišnik.

Hrastnik. Za blagor naroda, napredka in stanovsko čast vnetemu društvu krepki: Živio! Čvrsto naprej!
Učiteljsko društvo za laški okraj.

Idrija. Z delom k svobodi! Čestitam! Pozdravljam! Gangl.

Konjice. Konjiško učiteljsko društvo gornjegrajskemu učiteljskemu društvu gromoviti: Na zdar! Brumen.

Konjice. Žal, zadržani kličemo Vašemu društvu: „Kot doslej, tako naprej — vihraj zastava Vaša — čim višje jo držite — tem večja radost naša.“
Jurko, Časl, Serajnik, Ravbar, Žgajner.

Ljubljana. K dvajsetletnemu, neumornemu, uspešnemu delu v Vašem društvu za prosveto naroda in v dobrobit učiteljskemu stanu čestitam iskreno. Vaše društvo naj se tudi v prihodnje krepko razvija in cvete! Živeli zborovalci!
Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.
Predsednik: Jelenc.

Mokronog. Stanovsko zadržan, veselim se v duhu z Vami. Naj procvita društvo še večkrat dvajset let v korist šolstva in naroda ter v ponos vrlega tamošnjega učiteljstva! Živeli slavitelji! Tratar.

Sevnica. Zaradi bolezni, žal, zadržan, cenjene zborovalce najsrčnejše pozdravlja
Cimperšek.

Šmarje. Bratskemu društvu k današnjemu slavju pošilja iskrene čestitke in tovariške pozdrave šmarsko-rogaško učiteljsko društvo. Kurbus.

*) Živio! Posnemanja vredno! V stanovski zavednosti je moč! Osebnosti na stran in na skupno delo!
Uredn.

Vransko. Savinjsko učiteljsko društvo iskreno čestita. Vrabl.

Pismeno sta pozdravili bivši članici gospica Sittigova, mešč. šole učiteljica v Judenburgu — ki je poslala za srečolov krasen srebrn tintnik in lep obesek za uro — in gospica Olga Bradaškova učiteljica v Makolah.

Pisarna.

LXIV.

Vprašanje:

V koliko so opravičeni — razen šolskega oglede — drugi udje krajnega šolskega sveta obiskovati šolo? Ali imajo pravico, po več ur poslušati pouk? P.

Odgovor:

NB. § 21. zakona z dne 8. februarja 1869, dež. z. l. štev. 11, zadevajoč šolsko nadzorovanje na Štajerskem, se glasi:

Zur Beaufsichtigung des didaktisch pädagogischen Zustandes der Schule ist der Ortsschulaufseher berufen.

Er hat sich mit dem Leiter der Schule im steten Einvernehmen zu erhalten.

Tritt hiebei eine Meinungsverschiedenheit hervor, so ist jeder Teil berechtigt, die Entscheidung des Bezirksschulrates einzuholen.

An jenen Schulen, wo sich mehrere Lehrer befinden, ist der Ortsschulaufseher den Lehrerkonferenzen beizuwohnen berechtigt.

Die Schulen zu besuchen, um von den **Zuständen derselben Kenntnis zu nehmen,** sind auch die übrigen Mitglieder des Ortsschulrates berechtigt; die Befugnis, etwa notwendige Anordnungen zu treffen, steht jedoch nicht einem einzelnenen Mitgliede, sondern bloß der gesamten Körperschaft zu.

S tem smo odgovorili Vašemu vprašanju.

Slavimo svoje može!

Prispevki za Strmšekov spomenik so se nabrali že v toliki višini, da misli pripravljalni odbor, da lahko z mirno vestjo odda delo. Vendar pa še dozdaj darovana vsota ne zadostuje v pokritje vseh stroškov. Vsa čast onim p. n. tovarišem in tovarišicam, ki so storili svojo stanovsko, kakor onim rodoljubom, ki so izpolnili svojo narodno dolžnost! — Obračamo pa se ponovno na vse zavedne Slovence, naj počaste z malim darom spomin moža, ki je živel le za svoj narod, njegovo povzdigo in izobrazbo.

Prispevke je kot poprej pošiljati na naslov: Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah. Imena darovalcev se bodo tudi nadalje priobčevala v „Učit. Tov.“

Za:

„Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“:

Pav. Flerè, t. č. tajnik. Tomo Kurbus, t. č. predsednik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Za Legov spomenik so dalje darovala sledeča Zavezina društva:

16. Učiteljsko društvo za goriški okraj 20 K.
17. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo 20 K.
18. Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani 10 K.
19. Ljubljansko učiteljsko društvo 10 K.

Vodstvo Zaveze
Luka Jelenc,
predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 1. dan avgusta meseca t. l. ob 11. uri dopoldne v okoliški šoli. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Volitev delegatov za „Zavezo“. 3. Prostovoljno predavanje. 4. Slučajnosti.

Po zborovanju bo odborova seja. K polnoštevilni udeležbi vabi

Žiher, t. č. predsednik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 12. julija t. l. pri Sv. Križu na Slatini. Poleg obilega števila zavednih tovarišev in tovarišic je počastila to zborovanje tudi množica cenj. soprog tovarišev kakor tudi drugih prijateljev učiteljstva ter so s tem pokazali tople simpatije, ki jih goje za nas, ter da se zavedajo, da so s svojimi soprogi-učitelji tudi kot učitelji eno.

Tov. predsednik toplo pozdravi vse navzoče ter cenjene goste ter preide takoj k dnevnemu redu, katerega prva točka je bila svečano imenovanje častnim udom tov. Frana Vezjaka, učitelja pri Sv. Križu na Slatini, ki je bil 29 let član našega učit. društva! Slavljenec je bil eden najagilnejših, ko sta se strnili mali in slabotni društvi šmarsko ter rogaško v eno, v kateri se še danes zbirajo tovariši obeh okrajev; bil je tudi celo vrsto let požrtvovalen in jako delaven blagajnik; uvažuje te njegove zasluge, je sklenil društveni odbor v svoji seji dne 2. julija t. l., da se ga imenuje društvenim častnim članom, ter se mu izroči častna diploma pri tem zborovanju.

Med dopisi mi je omenjati! Dopis „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, v katerem vabi pevke in pevce ter vse glasbenike-učitelje, da se zglase, da bo „Zvezi“ v doglednem času mogoče prirediti kakšen koncert, ki naj povzdiguje ugled učiteljstva med ožjim kakor tudi med širšim občinstvom. — Ista „Zveza“ tudi pozivlja, naj deluje učiteljstvo na člane okr. šol. svetov, da izide iz njih akcija za učiteljsko gmotno izboljšanje; in končno naznanja odgovor Nj. Veličanstva na vdanostno brzojavko povodom letošnje glavne „Zvezine“ skupščine. — „Zaveza jugoslov. učit. društev“ poziva na vseslovanski shod v Pragi: Jadna nam majka, da bi ne redila taka kača v učiteljskih žepih... — Erste österr. allgemeine Unfall-Versicherungsgesellschaft pozivlje ponovno k pristopu. Da se poučimo o stvari, zakaj pravzaprav gre, se določi tov. Ferlinc, da dotične pogoje pregleda ter poroča o zadevi pri prihodnjem zborovanju.

Nato je sledilo predavanje tov. Sotoška o „Šoli in domu“. Predavatelj nam sicer ni povedal mnogo novega, a zbral je gradivo v mali množini tako izvrstno, da je žel za svoja izvajanja vsestransko odobravanje.

Delegatom za „Zavezino“ skupščino v Gorici so se določili: tov. Ferline in njegova soproga, gdč. Lecker, namestnikom pa gdč. Hotschewar in tov. Pav. Flerè.

Po vsestransko zanimivem zborovanju je imel še odbor sejo, v kateri se je določilo podrobnosti glede Strmškovega spomenika, za katerega se je že toliko nabralo, da je mogel odbor pričakuje še nadaljnih prispevkov že delo z mirno vestjo oddati. —è.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je imenovalo naslednje delegate za „Zavezino“ zborovanje v Gorici:

1. Kašča Franc, nadučitelj v Tolminu.
2. Rakovšček Josip, nadučitelj pri Sv. Luciji.
3. Prijatelj Josip, nadučitelj na Grahovem.
4. Kenda Matija, nadučitelj v Volčah.
5. Mikuž Matej, učitelj v Tolminu.
6. Pavšič Dragica, učiteljica v Podmelcu.

Srednješolski vestnik.

** **Prva matura na mestni realki v Idriji** je bila 16., 17. in 18. t. m. pod predsedstvom dež. šolskega nadzornika g. Fr. Hubada. Delalo jo je 19 rednih dijakov in ena eksternistinja; vsi so jo izvršili z dobrim uspehom. Imena prvih idrijskih maturantov so: Rupreht Brovet z Bleda, Avguštin Dežela iz Idrije, Kormelij Ferjančič iz Celovca, Karel Fux iz Metlike, Matej Habe iz Vojskega pri Idriji (z odliko), Rafael Ipavec iz Idrije, Evgenij Kavčič iz Idrije (z odliko), Franc Kavčič iz Žirov, Ivan Koler iz Idrije, Ernest Krulej iz Laškega, Adolf Lapajne iz Idrije, Srečko Lapajne iz Idrije, Ivan Legat iz Lesc, Matija Lipužič z Gor pri Idriji, Josip Princ z Reke, Anton Turk iz Novega Kota pri Dragi, Josip Urbančič iz Ljubljane, Franc Vodopivec iz Brestovice, Franc Weiss iz Idrije, gospa Marija Štebi iz Ljubljane (eksternistinja). Mestna občina je maturantom na čast priredila v nedeljo zabaven večer.

** **Ustni zrelostni izpiti na moškem učiteljišču v Ljubljani** so se vršili od 9. do 17. julija pod predsedstvom g. dež. šol. nadzornika Frana Levca. Izpita se je udeležilo 34 gojencev četrtega letnika in 3 privatisti. Izpit za šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom so naredili gojenci četrtega letnika: Leopold Ažman iz Kranja, Viktor Cepuder iz Leskovca, Ivan Dimnik iz Postojne, Fran Drmelj iz Boštanja, Andrej Golob iz Ljubljane, Florijan Gostič iz Ljubljane, Andrej Gostiša iz Ajdovca, Alojzij Jamnik iz Pijave gorice, Fran Jurečič iz Črešnjice pri Cerkljah, Fran Kos iz Ljubljane, Albin Lajevec iz Ribč, Fran Levstik iz Oplotnice na Štajerskem, Viljem Mazi iz Črnomlja, Ivan Mihelič iz Št. Jurja ob Ščavnici, Vladimir Požar iz Ljubljane, Albin Smole iz Ljubljane, Karel Sovre iz Celja, Ferdinand Šentjurc iz Hrastnika (z odliko), Ivan Šraj iz Železnikov, Karel Štravs iz Sadinje vasi, Fran Tratnik iz Idrije, Mirko Trost iz Vodic, Fran Trošt iz Vinice, Josip Trtnik iz Ljubljane, Anton Urbančič iz Ljubljane, Viktor Volk iz Suhorja, Avgust Waschte iz Toplic pri Zagorju, Fran Zemljič iz Radomerja na Štajerskem, Rudolf Zherne iz Gotenice. 3 javnim gojencem in 1 privatistu je bil dovoljen čez 2 meseca ponavljalni izpit iz enega predmeta, 1 javni gojenec je bil reprobiran za eno leto, 1 javni gojenec in 2 privatista so odstopili.

** **V 7. činovni razred** sta pomaknjena profesorja dr. Bezjak in Virbnik.

** **Za italijansko gimnazijo v Pulju.** Italijani v Pulju hočejo na vsak način dobiti svojo gimnazijo. Sedaj so za prvo šolsko leto 1908/09 nabrali 4000 K. Gimnazija bo privatna, a pozneje upajo, da jo prevzame vlada ali pa dežela.

** **Na italijanski gimnaziji v Pazinu,** ki jo vzdržuje dežela tudi s slovenskim in hrvaškim denarjem, je bilo v minolem š. letu 163 učencev. Glasom šolskega izvestja je bilo 161 Italijanov, 2 Nemca, a nobenega Hrvata ali Slovenca, in vendar je v izvestju 60 popolnoma hrvaških, oziroma slovenskih imen in vsi ti so vpisani kakor čistokrvni Italijani. Hrvaščine, ki je na zavodu neobligaten predmet, se je učilo 62 učencev.

** **Na c. kr. ženskem učiteljišču** v Gorici se je oglasilo k izpitu za I. slovenski tečaj 98 gojenk. Ko sta dve izstopili, jih je ostalo še 96. Od teh jih 16 ni napravilo izpita. Od ostalih 80, ki so izpit naredile, je bilo 43 sprejetih, 37 pa ne,

** **Ravnatelj Proft v Celju** je dobil naslov vladnega svetnika.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v letošnji 7. številki to-le izbrano vsebino: 1. Avguštin Požegar: Telesni siločut in njegova higijena. — 2. Fr. Kocbek: Biološka metoda prirodopisnega pouka. — 3. Janko Polák: O pravilnem ponavljanju. — 4. Janko Polák: Val. Vodnik kot zemljepisec. — 5. Ign. Šijanec: Šolsko-higienski utrinki. — 6. Književno poročilo. — 7. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Čast takemu listu!

Letno poročilo c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji za šolsko leto 1907/08. Na uvodnem mestu čitamo toplo pisan članek c. kr. šolskega ravnatelja Alojzija Novaka „Ob šestdesetletnici vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — C. kr. učitelj Jožef Novak prijavlja temeljito razpravo „Šolstvo v Idriji za vlade Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — Šolo je obiskovalo 488 učencev, ki so jih poučevali poleg ravnatelja Alojzija Novaka 5 def. učiteljev, dva zač. učitelja, en pomožni učitelj, ena začasna učiteljica in dva kateheta.

Letno poročilo petrazredne ljudske šole v Postojni prinaša na čelu cesarjevo sliko in na uvodnem mestu prav primeren spis „Šola in domača hiša“, ki je o njem predaval pri roditeljskem večeru šolski vodja Ferdo Juvanec. Na šoli je poučevalo 9 učnih oseb, učencev in učenk je pa bilo 450.

Letno poročilo o deški meščanski šoli v Postojni prinaša na uvodnem mestu „Učni načrt trirazredne meščanske šole v Postojni“. Poleg ravnatelja Josipa Brinarja sta poučevala na šoli dva suplenta in katehet.

Letno poročilo trirazredne deške meščanske šole in z njo združenega enoletnega tečaja (četrtega razreda v Krškem prinaša na uvodnem mestu „Šolski red za meščansko šolo v Krškem“. Ravnatelj šoli je dr. Tomo Romih, strokovna učitelja pa Karel Humek in Ivan Magerl. Poleg teh treh so poučevali na šoli še trije suplenti. Na koncu poročila je popisana šolska jubilejska slavnost, ki jo je priredila šola dne 11. in 12. julija t. l.

Razvoj mišljenja evropskega ljudstva. Spisal Fran Drtina. Znanstvena knjižnica „Omladine“. I. knjiga, 1. snopič. — To znamenito delo priporočamo najtopleje v nakup.

Hrvatska Matica je izdala letos sledeče knjige: 1. Slovenske novele i povesti. Del I. Uredil dr. Fran Ilešič. Kakor je pri Slov. Matici namenjena Hrvatska knjižnica, ki jo urejuje seve zopet Ilešič, Slovencem, da se z lahkoto in s pridom uvedejo v hrvaščino, isti namen ima pričujoča knjiga za Hrvate. V knjigi je zastopan Levstik (Martin Krpan), Jurčič (Hči mestnega sodnika, Sosedov sin), Stritar (Rosana), Kersnik (XIV. poglavje Agitator. I. pogl. Očetov greh, Iz razstresenih listov), Stare (Vanda I. pogl.), Mencinger (Abadon, I. pogl.). Na koncu knjige je zanimiv dodatek o zgodovini slovenske pripovedne književnosti. 2. Tomić: Manja djela I. zv. 3. Niko Andrijašević: Slike in priče iz Neretvanske krajine. — 4. Gjuro Arnold: Čez nuća i maštanja. Pesmi. 5. Hrvatsko Kolo. Naučno-književni zbornik III. Sprejeta sta tudi dva članka od Slovencev. 6. Škabičevskij: Povjest novije ruske književnosti. I. zv. Prevel Lovrenčevic. 7. Kolo hrvatskih umjetnika. II. To je deset barvanih slik modernih hrvaških umetnikov. Krasno delo! 8. Izvještjaj Mat. Hrvatske 1906 in 1907.

Priporočamo Matico Hrvatsko! Članarina za Slovence znaša 4 K.

Spominska knjižica s pesmarico za mladino. V „Učiteljski tiskarni“ se sedaj tiska in izde v kratkem knjižica z gornjim naslovom. Ista obsega daljši nagovor do učencev, ki zapustijo šolo in nad 100 pesmi (brez not), o katerih vem iz lastne izkušnje, deloma po sporočilu tovarišev veščakov, da so se učencem v šolski dobi najbolj omilile.

Kakor je razvidno iz naslova, je knjižica namenjena za darilce učencem in učenkam, ki izstopijo iz šole.

Kaj me je napotilo k izdaji tega delca? V prvo, ker se je ob slovesnem zaključevanju šolskega leta povsod pokazala potreba po primerni knjižici, pridnim učencem v spomin, in drugič, da bi mladina lepih pesmi, ki se jih je priučila v šoli, ne pozabila, ampak jih prepevala tudi potem, ko zapusti šolo.

O ginevanju slovenske pesmi se je pogosto pritoževalo po naših časopisih n. pr. v „Domovini“, „Korošču“ i. dr., in one pritožbe so mi bile tudi povod, da sem se odločil izdati to knjižico.

Naj se pa ne misli, da hoče biti to delce kako konkurenčno podjetje pesmaricam, ki se sedaj rabijo po naših šolah. Nasprotno, ker so pesmi, ki se nahajajo v „Spominski knjižici“, vzete iz vseh zbirk šolskih pesmi, tako iz Nedvedovega „Slavčka“, iz Majcenovih „Šolskih pesmi“, iz Žirovnikovih „Narodnih pesmi za mladino“ in Kosijevih „Šopkov šol. pesmi“, zato imajo te pesmi za mladino vrednost le tedaj, če se je napeve taistih v šoli priučil iz onih pesmaric.

Nadejam se, da bodo cenjeni tovariši in tovarišice po svojih močeh pospeševali razširjanje „Spominske knjižice“ in jo zlasti šolski voditelji priporočali krajnim šolskim svetom za obdarjevanje pridnih učencev.

Jos. Mešiček,
nadučitelj.

Politiški pregled.

* **Sklicanje dež. zborov.** „Deutsch. Volksblatt“ poroča, da bodo deželni zbori sklicani dne 5. septembra, delegacije 15. septembra, državni zbor pa prve dni novembra, najbrže 3.

* **Dolgovi Avstro-Ogrske** so znašali koncem prvega poletja 5 miljard 258,934.395 kron 14 stot., dolgovi dežel in kraljestev, zastopanih v državnem zboru na Dunaju, pa 4 milijarde 584,865.209 K 15 stot., skupno torej 9 milijard 843,799.693 K 29 stot., za katere je treba plačevati na leto obresti v znesku 394,050.375 kron 19 stot. — Srečna Avstrija!

* **Permanenten slovanski svet.** Odličen ruski publicist nasvetuje v „Nar. Listih“ ustanovitev permanentnega slovanskega sveta, v katerem bi vsak narod imel po enega zastopnika in je dal v ta namen na razpolaganje 100.000 rubljev.

* **Sporazumljenje med Hrvati in Madjari.** V „Független Magyaroszagu“ piše merodajen politik, da se s hrvaško-srbsko koalicijo mora skleniti kompromis. Vse trditve, da je Rauchovo stališče utrjeno, so brez podlage, ker je ministrski predsednik dr. Wekerle prevelik diplomat, da bi si pustil gledati v svoje načrte. Vsekakor dela ministrskemu predsedniku boj proti Rauchu na Hrvaškem le veselje in Wekerle bo prav lahko našel priliko, da pusti Raucha pasti. Popolnoma zanesljivo je tedaj pričakovati, da se sklene kompromis ter odstopi Rauch.

* **Izgon vseučiliškega profesorja.** Iz Serajeva javljajo, da je oblastnija izgnala iz Serajeva znanega slavista in profesorja na belgrajskem vseučilišču, dr. Milana Pavlovića.

* **Obsojeni zaradi veleizdaje.** Vojaško sodišče v Banjaluki je objavilo obsodbo proti uredništvu srbskega lista „Otačbina“ zaradi veleizdaje. Glavni krivec Janković iz Belgrada in svečenik Prokopović sta bila obsojena prvi na devet, drugi na sedem let, šest članov odbora vsak na štiri leta, dva stavca vsak na dve leti ječe. Odgovorni urednik je bil oproščen.

* **Zaradi demonstracij proti hrvaškemu banu** Rauchu v Kninu je vlada razpustila tamošnji občinski svet. Za vladnega komisarja bo imenovan bivši deželni poslanec Srb Vujatović-Šarov. Komisarijat bo trajal šest tednov do pol leta. Namestništvo se sprva ni mnogo zmenilo za demonstracije, šele ko je dobilo strog ukaz z Dunaja, je uvedlo preiskavo proti demonstrantom. Preiskavo vodi namestniški podpredsednik dvorni svetnik Tončić, kar izpričuje, da hoče dunajska vlada o dogodkih najstrožjo preiskavo. V tukajšnjih političnih krogih se z vso trdovratnostjo vzdržuje vest, da je poslanec Perić, ki je v klubu „Zveze južnih Slovanov“, pisal kustosu muzeja v Kninu, Marunu, da ga v imenu jugoslovanskega kluba prosi, naj barona Raucha sprejme in mu naj bo na uslugo pri pregledovanju muzeja ter obenem poskrbi, da ne bo občinstvo demonstriralo proti banu. V koliko je ta vest resnična, ni mogoče dognati, dolžnost „Zveze južnih Slovanov“ pa je, da to stvar pojasni. Vodstvo muzeja namerava kustosa Maruna zaradi njegovega uslužnega postopanja proti baronu Rauchu odpustiti iz službe.

* **88. socialni demokrat** je prišel v državni zbor. V volilnem okraju Freiwaldau-Weidenau (avstr. Šlezija) je s 4502 glasoma zmagal socialni demokratski kandidat Müller. Prej je ta okraj zastopal agrarec.

* **Cesarske orožne vaje** se bodo vršile letos od 14. do 18. septembra na Ogrskem. Udeležilo se jih bo 100.000 mož. Stvarili se bosta 2 armadi, ki jima bosta poveljevala generalna armadna nadzornika baron Albori in Fiedler. Tudi večji konjeniški oddelki bodo letos stopili v akcijo.

* **Zakon proti alkoholnim pijačam na Angleškem.** V angleškem parlamentu imajo večino liberalci, a sedaj se vse druge stranke pričele hudo gonjo proti liberalcem, ker so ti dosegli pri vladi, da namerava v teku 14 let odpraviti na Angleškem 30.000 gostilnic in žganjarn. Izračunalo se je namreč, da se na Angleškem, kjer je 31 in pol milijona prebivalcev, proda na leto za 3 in pol milijarde kron raznih alkoholnih pijač. Delavska rodovina potroši na leto 400 kron za alkoholne pijače. Zaradi tega je začelo učene ljudi, ki gledajo dalje v bodočnost, skrbeti, da bi angleški narod mogel polagoma propasti, ker pijača mori in slabi ljudi. Proti novemu zakonu delajo vsi, ki žive od gostilnic in pripravljanja opojnih pijač, a upati je, da liberalna vlada le zmaga.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Učiteljski zbor gluhonemskega zavoda v Ljubljani **6 K**; trije gospodje iz Zagorja na Notranjskem, **3 K**, ker se niso mogli udeležiti jubilejskega koncerta v Postojni; g. Fran Suher, c. kr. učiteljiški profesor v Ljubljani, **10 K**; ljubljanski učiteljiščniki-abiturijenti **7 K**; skupaj 26 K; zadnjič izkazanih 2963·14 K; doslej darovanih **2989·14 K**. Bog plati!

Prve dni prihodnjega tedna se bo razposlal na vsa šolska vodstva nov cenik in naročilni list šolskih tiskovin. Toliko v odgovor na razna vprašanja.

Vestnik.

Seja c. kr. dež. šol. sveta v Ljubljani. Obračamo se naravnost do gospoda deželnega predsednika barona Schwarza z vljudnim vprašanjem: Ali so seje dež. šol. sveta javne ali tajne? — Dež. šol. svet je imel dne 21. t. m. dopoldne sejo. Že istega dne zvečer je pisal „Slovenec“ o aferi nadučitelja Silvestra s Črnega vrha ter je natanko povedal, kaj se govorilo na seji in celo navedel, kako se je vršilo glasovanje. To notico je napisal član deželnega šol. sveta dr. Lampe, in sicer z žolčem svojega sovraštva do učiteljstva. Saj ni zahteval nič manj, nego da se Silvester kratkomalo odstavi, t. j., da se brez kruha vrže na cesto. Kakor se vidi, so zahteve tega katoliškega inkvizitorja jako skromne in se tudi ujemajo s poslovanjem duhovnika. — „Slovenčeva“ pisava nam razodeva, da niso seje dež. šol. sveta nič več tajne, saj se do zadnjega časa še ni dogodilo, da bi pisali v listih o disciplinarnih zadevah učiteljstva. Ta nov način kršenja uradne tajnosti je uvedel dr. Lampe, sovražnik učiteljstva. Če obvelja njegova, Lampetova, je s tem rečeno, da so seje dež. šol. sveta javne in ima k njim vsakdo pristop. Naj torej odloči sedaj gospod baron Schwarz, ali velja zakon ali Lampe. — Mimogrede omenjamo, da so notice „Slovenčeve“, tičoče se učiteljstva, ki jih prijavlja zadnje dni, tako sirove, zlobne, škodoželjne, hujskajoče in umazane, da se gnusijo vsakemu dostojnemu človeku. Fej! „Slovenčevo“ (Lampetovo) sovraštvo je toliko, da se bo samo ujedlo. Končno opozarjamo na poročilo o uradni konfenci v Kranju, ki ga prijavljamo na drugem mestu današnjega lista.

Nov način razpisovanja učiteljskih služb. V srečni deželi Kranjski se vrši pod novim kurzom tudi razpisovanje služb na nov način. Na primer: Za Kamno gorico in Dobravo pri Kropi je bilo razpisano mesto nadučitelja, oziroma voditelja. Oglasili so se trije moški prosilci za Kamno gorico, dva za Dobravo. Krajna šol. sveta pa sta sklenila, naj ostanejo na teh mestih učiteljice ter sta tako zakonito veljavo razpisov postavila na glavo. Nekaj podobnega se je zgodilo v Št. Vidu pri Zatičini. Bilo je razpisano učno mesto in oglasil se je kompetent. Kaplan Gnidovec pa je pobiral proti njemu podpise, in na podlagi te nove klerikalne metode so službo še enkrat razpisali, ne da bi proti kompetentu uvedli disciplinarne preiskave. Ali nima dež. šol. svet nobene moči več proti dr. Lampetu, ki je voditelj novega krutega nasilja in protizakonitosti?

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: g. dr. Jakob Kavčič, predsednik okrožnega sodišča v Rudolfovem **20 K**, ker se ni mogel udeležiti banketa o priliki okrajne učiteljske konference; Notranjska posojilnica v Postojni **30 K**; dobljena stava pri g. Kovaču v Loškem potoku **3 K**; tvrdka Gričar in Mejač v smislu gospodarskega programa **35 K**. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Pavla Brezovšek iz Rovt pri Logatcu; tov. Ljudmila Kobal iz Rovt pri Logatcu. Bog plati!

Tovariši in tovarišice! Vsaka šola in vsaka knjižnica naj si naroči v prid učiteljskemu konviktu Adamičevo spevoigro: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Cena 5 K.

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Imenovani so: za Spodnji Zemon nadučitelj Ivan Šuligoj in Amalija Trampuš; za Suhor Klotilda Kunasc; za Vrabče Anton Knap; za Tunjice Antonija Albrecht; za Komendo Šent Peter Pavla Potočnik; za Brusnice Marija Habe; za Šenturško goro France Kermelj; za Šent Peter pri Novem mestu nadučitelj France Mlakar; za Gorenji Logatec Štefanija Kokalj; za Stari trg pri Ložu Frančiška Valenčič; za Valto vas Josipina Verce; za Col Ludovika Čretnik; za Žužemperk Frančiška Mikec. — V pokoj sta stopila Anton Pegam v Matenji vasi in Ludovik Fettich-Frankheim, nadučitelj v Mokronogu.

Z zgradbo meščanske šole v Postojni so že pričeli. Zgradba bo do jeseni pod streho.

Petindvajsetletnico mature obhajajo letos sledeči tovariši: 1. Bartelj Matija, nadučitelj v Semiču, 2. Habe Josip meščanski učitelj na Dunaju, 3. Hribar Ludovik, meščanski učitelj na Dunaju, 4. Kutnar Ivan, nadučitelj v Žužemperku, 5. Lah Andrej, učitelj v Nevlah, 6. Petkovšek Ivan, meščan. učit. v p. v Ljubljani, 7. Razinger Anton, učitelj v Ljubljani, 8. Rozman Florjan, učitelj v Krškem, 9. Travnar Josip, učitelj v p. v Ljubljani. 10. Žirovnik Janko, nadučitelj v Št. Vidu pri Ljubljani. V ta namen se snidejo 4. avgusta ob 1. uri popoldne v gostilnici pri „Slepem Janezu“ — Zapuže — Št. Vid na skupni obed. Vlaki prihajajo z gorenjskega ob 11. uri 11 min. iz Ljubljane pa ob 11. 52 min. Prijatelji in tovariši dobro došli!

Hvalevredno. Tržaški magistrat je te dni razposlal vodstvom vseh svojih učnih in vzgojevalnih zavodov male domače lekarne. V lični škatli je vrsta desinfekcijskih sredstev, mazil, obvez in raznih kapljic za prvo pomoč v nezgodah. Že na pokrovu škatle je kratko navodilo kako naj se uporabljajo dotična medicinalna sredstva, sicer je pa dobila zraven škatle vsaka šola tudi veliko stensko tablo z navodili, kako naj se v nezgodah hitro pomaga. To (italijansko) tablo je izdalo društvo „Igea“. —

Omenjajoč to hvalevredno uvedbo, priporočamo slovenskih občinam, naj posnemajo v tem tržažko šolsko oblast. Č.

Učiteljem-turistom! Savinjska podružnica S. P. D. — katere duša sta slučajno dva naša tovariša Kocbek kot predsednik in Šijanec kot tajnik — otvori dne 2. avgusta t. l., kakor čitamo v dnevnikih, na Okrešlju v Savinjskih planinah veliko planinsko stavbo „Frischaufov dom“, imenovano po prijatelju Slovencev in turistu dr. Frischaufu. — Kdor se namerava udeležiti lepe planinske slavnosti, naj gre takrat v Savinjske planine. — Pojasnila bodo učitelji-turisti, učiteljice-turistinje gotovo dobile od omenjenih tovarišev — naj se le obrnejo na njiju.

Umrla je dne 22. t. m. popoldne v Ljubljani gdč. Ivanka Zorčeva, učiteljica in voditeljica v Hotiču pri Litiji. Smrt jo je rešila dolge in mučne bolezni. Pogreb je bil danes popoldne.

Maturanti c. kr. učiteljišča v Ljubljani iz l. 1883. imajo svoj sestanek dne 3. avgusta t. l. v Ljubljani. Zbirališče v hotelu „Južni kolodvor“ ob 3. uri popoldne. Da bo snidenje po 25 letih tem veselejše, naj gotovo pridejo vsi sotovariši učitelji in neučitelji. Dobro došli tudi cenjeni tovariši in tovarišice!

Okrajna učiteljska konferenca za kranjski šolski okraj je bila dne 8. t. m. v Kranju. Ob $^1/_2$10. uri dopoldne se je udeležilo učiteljstvo slavnostne maše v župni cerkvi. Učiteljski oktet je pel Nedvedovo mašo „K Tebi srca povzdignimo“, gospa Ana Pirnatova je pela z umetniškim prednašanjem Nedvedovo „Ave Maria“, tovariš K. Mahkota s svojim ljubkim in polnim baritonom pa J. Rotta „Salve Regina“. Oba je na orglah mojstrski spremljal ravnatelj J. Pezdič. Konferenca se je vršila nato v gimnazijski telovadnici, ki je bila ta dan slavju primerno okrašena. Zborovanja se je udeležilo mnogo gostov: c. kr. okrajni glavar Alfonz Pirc, predsednik krajnega šol. sveta dr. Valentin Stempihar, ces. svetnik, župan Karel Šavnik, dež. poslanec Ciril Pirc, gimnazijski ravnatelj Ignacij Fajdiga, profesorja dr. Fr. Perne in Makso Pirnat ter dekan Anton Koblar z dvema duhovnikoma. Gospod Janko Janežič, c. kr. okr. solski nadzornik otvori zborovanje s presrčnim pozdravom na vse navzoče. V nadaljnem govoru obrazloži dolžnosti, ki mu jih nalaga zakon napram šoli in učiteljstvu ter poudarja, kaj vse je dolžno učiteljstvo mladini, šoli in nadzorniku. Zaupno in ljubeznivo naj se obrača učiteljstvo do njega v vsakem slučaju! — Svojim namestnikom imenuje ravnatelja Ivana Pezdiča, ki mu da besedo kot slavnostnemu govorniku. Ta slika v izbranih besedah življenje in plodonosno delovanje našega cesarja. Svoj govor razdeli v dva oddelka: v dobo notranjih nemirov ter vojn s sosednjimi državami in v dobo vsestranskega napredovanja v kulturnem, gospodarskem ter političnem oziru. Konča z željo, naj živi Njega Veličanstvo do skrajnih mej človeškega življenja. Navzoči zakličejo trikratni „Slava“ in zapojo stoje unisono cesarsko himno. Žal, da se govornika ni dosti razumelo; škoda za ta skozinskoz izvirni spis. Predsednik predlaga v imenu zborujočega učiteljstva vdanostno izjavo ter naprosi gospoda okrajnega glavarja, naj blagovoli to vdanost sporočiti pred najvišji prestol. Gospod okrajni glavar odgovori, da sporoči rade volje to izjavo pravega patriotiškega mišljenja zborovalcev na najvišje mesto, zborovanju samemu pa želi obilo uspeha. — Z vzklikom se izvolita zapisnikarjem tovariš Drago Miklitsch in tovarišica Zofija Grundnerjeva, oba iz Tržiča. — Novi gospod nadzornik poroča nato jako temeljito o pouku v posameznih ljudskošolskih predmetih, ob čemer smo se prepričali, da je veščak na pedagoškem polju in da mu je pravi razvoj šole najvišje načelo. — K poročilu se zglasi tovariš V. Rus, ki izreka željo, da bi bil gospod nadzornik glede števila šolskih nalog nekoliko prijenljiv. Gospod nadzornik pripomni, da ne bo zahteval ob inspekciji nič nemogočega in da bo upošteval ob vsakem slučaju faktične razmere. — Tovariš Fran Luznar čita nato svoj izboren elaborat „Metodično postopanje pri oblikovnem pouku z ozirom na dejanske razmere“ ter pokaže praktično, kako je treba razlagati učencem razne geometrične oblike. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je sklenil socialni odsek kranjskega učiteljskega društva razmnožiti nadzornikov in tovariša Luznarja referat ter ju poslati vsemu učiteljstvu v okraju proti primerni odškodnini. — Vse šolske knjige ostanejo tudi v prihodnjem šolskem letu iste. — V imenu knjižničnega odseka poroča njega načelnik tov. Ivan Pezdič. Pregledovalcem računov se izvolita tovarišica Franja Jugovićeva in tovariš Fran Ivanc. — Z vzklikom se volijo v stalni odbor kakor tudi v knjižnični odsek vsi dosedanji tovariši in tovarišice. — Predsednik zaključi konferenco s primernimi besedami ob dveh pop. — Na gostilniškem vrtu gospe Marije Mayerjeve je bilo po konferenci skupno kosilo. Rekla se je marsikatera primerna napitnica. Tov. Lovro Perko je napil navzočemu c. kr. okr. glavarju, tovariš J. Lapajne nadzorniku, g. nadzornik kolegijalnosti med učiteljstvom, tov. Luznar gospodu profesorju M. Pirnatu in njegovi gospé soprogi, naš starosta, a še vedno mladi tovariš Miklavž Stanonik pa v humorističnih verzih mnogih tovarišem in tovarišicam, končno pa tudi dekanu. Gospod dekan je posebno poudarjal v napitnici, da imajo kateheti pri pouku verouka mnogo lažje stališče kot so ga imeli poprej, ker so uspehi spričo delavnosti učiteljstva v ljudski šoli tudi v drugih predmetih od leta do leta boljši, kar vpliva indirektno jako dobro tudi na pouk v verouku, Zatrjuje, da so se razmere med duhovščino in učiteljstvom v novejšem šasu zdatno ublažile, zagotavlja, da bo mogoče, vsaj kar se tiče vzgoje in pouka v šoli, delati obojestransko skupno, kar bo seveda le na korist mladini in po nji slovenskemu narodu ter napije delavnemu učiteljstvu v kranjskem okraju. (Da bi le bilo tako, zakaj to bi bilo res krščansko, a po nazorih dr. Lampeta oznanja po shodih njegov mladi in domišljavi fant Terseglav povsem drugi evangelij.) Med petjem nekaterih moških zborov je le prekmalu dospela ura ločitve.

Okrajna učiteljska konferenca za ptujski okraj. Ne vem, kaj je vzrok, da letos nihče ne poroča o naši uradni skupščini v listih. Vsako leto se je še kateri zglasil, le letos se nikomur menda ne zljubi. Ker že cele tri tedne zaman čakam na kakšno poročilo, bom pa jaz poročal, četudi nekoliko pozno. — Konferenca se je vršila 1. julija v Ptuju in kakor se vidi zdaj, smo bili z njo vsi zadovoljni, g. nadzornik Dreflak in učiteljstvo. Zakaj če bi komu ne bilo kaj po volji, bi se bil gotovo že oglasil v listih. Pa brez šale: take konference še nismo imeli pod sedanjim g. nadzornikom. Prejšnja leta smo tudi pri konferenci čutili njegovo strogost, ki je delala njemu i nam neprijetnosti. Postopal ni kot naš prijatelj, svetovalec in zaščitnik, temveč samo kot strogo uradna oseba. Letos se je pa nam približal in vsi smo čutili, menda tudi on, da je mnogo bolj prijetno tako. Če je bil druga leta vedno grajan v tem oziru, zakaj bi se letos ne omenilo pohvalno? Še nekaj drugega mi je omeniti, kar je tudi dobro znamenje. Navadno se je razpravljalo in referiralo tudi nemško. Letos so pa bili vsi referati slovenski in debatiralo se je samo slovensko. Ali smo imeli pri določitvi referentov tako srečo, da smo zadeli ravno na referente, ki so imeli sestavljene slovenske elaborate, ali se je med učiteljstvom obrnilo tudi v tem oziru na boljše. Upam, da je slednje. Le naš načelnik knjižničnega odbora, ki je celo še slovenski pisatelj, je napravil tudi letos kakor po navadi nemško poročilo, kar je posebno neprijetno dirnilo, ker so bila vsa druga poročila — razen nadzornikovih seveda — slovenska. Bogve, kakšen vzrok ima. Morda vendar ne misli, da v Gradcu ne razumejo slovenski. — Konferenca je imela slavnosten značaj povodom letošnjega jubileja. G. predsednik je omenil v kratkih, a jedrnatih besedah vladarjev jubilej, ki se ga mora še posebej spominjati učiteljstvo. Saj sta šola in učitejstvo

ravno za vlado našega cesarja postala v naši državi velevažen faktor. Zapela se je cesarska pesem in nato se je sklenilo odposlati vdanostno izjavo na pristojno mesto. — Med odmorom so šli zastopniki našega učit. društva k g. nadzorniku ter so mu izrazili željo učiteljstva, da se vdanostna izjava odpošlje v slovenskem jeziku. Ravnotako naj bi se slovensko čestitalo našemu dež. nadzorniku g. Končniku povodom odlikovanja. G. Dreflak je radovoljno ugodil tej želji. — Tako je prav. Vsak narod slavi v svojem jeziku svojega dobrega vladarja in zakaj bi ga ne tudi štajersko slov. učiteljstvo, četudi ima konferenca uradni značaj. — Po enournem odmoru se je prešlo na dnevni red. Nadučitelj Vauhnik je kaj zanimivo poročal, kako bi se trajno proslavil letošnji jubilej našega vladarja. Dal je marsikak pameten in umesten nasvet, ki bi bil šoli, učiteljstvu, v prvi vrsti pa ljudstvu in mladini v prid. Bog daj, da bi se vsaj nekaj teh nasvetov uresničilo. Za njim je poročal nadučitelj Strelec o svojem prisostvovanju pouku v naravi, ki se je priredil v sosednem okraju. Upamo, da predavatelj priobči svoj referat, kar bo na vsak način dobro služilo učiteljstvu, ker se namerava v prihodnjem šol. letu tudi pri nas uvesti ta način pouka. Prav temeljit pa je bil tudi referat nadučitelja Kauklerja o revidiranju učnih načrtov. Vsak stavek kakor izklesan! Po njegovem referatu pa se je vnela dolga in deloma časih skoraj preostra debata. Tov. predavatelj stoji na stališču, da se vzamejo v I. razredu v računstvu vse štiri operacije, a ne do dvajset, temveč samo do petnajst. Drugi so pa bili večinoma mnenja, da naj ostane številni krog do dvajset, a naj se vzame samo seštevanje in odštevanje. Ta dva nazora sta se kresala med seboj in padla je mnoga tudi ostra beseda v dolgi in vroči debati. Naposled je pri glasovanju le obveljalo, da naj ostane stari številni krog do 20, a se naj samo odšteva in prišteva. — Mislim, da se je oni ogenj že decela polegel in da nikogar več ne boli, četudi je takrat mislil, da ga je kaj opeklo. — Nato so se še vršile nekatere volitve ter se je konferenca zaključila okrog dveh popoldne. G. predsedniku se je zahvalil njegov namestnik nadučitelj Šorn v imenu učiteljstva, ki mu je letos gotovo prišla običajna zahvala bolj iz srca, kakor pa drugekrati.

Zastonj! Kdor želi zastonj — brezplačno — slovenskih knjig, naj pošlje 1 krono za poštnino in zavoj pod naslovom: F. Laurenčak, učitelj v Lehenrotte, Nieder-Oesterreich.

Ali že zopet prihaja konkordatna doba? Župnik, ud krajnega šolskega sveta (ne šolski ogleda), je prišel v soboto 18. julija t. l. po ½2. uri popoldne v I. razred neke dvorazrednice, ne da bi kaj potrkal ali pozdravil in velel učitelju: „Prosim, nadaljujte!“ Na začudeno vprašanje učiteljevo, kaj želi in kaj išče tu, je pokazal in se skliceval na § 21. zakona z dne 8. febr. 1869., zadevajoč šolsko nadzorovanje na Štajerskem. — Ta župnik je „slavnoznani“ Matija Vaupotič, dušni pastir v Podsredi, s katerim so imeli opraviti že malone vsi slov. napredni listi; to je isti mož, ki za preganjanje dolgega časa ne najde primernejšega opravila, nego da pride svojega političkega nasprotnika v šolo dražit; to je mož, ki je od 1. dec. l. l. pa do danes kot katehet samo v I. razredu zamudil 32 svojih ur, a niti ene ni nadomestil. Evo: jasen dokaz, kako se naša duhovščina poslužuje svojih pravic, a zanemarja svoje dolžnosti, da nam s tem nagaja in greni trdi kruh. Ali smo res brezpravni helotje?

Šolske razstave in veselice v Tomišlju dne 12. t. m. se je udeležilo toliko ljudi, starih in mladih, da je bil prostor II. razreda poln in večje število ljudi je ostalo kar na hodniku. Učiteljica Marica Žgurjeva je v presrčnih besedah pozdravila navzoče, ker so se v tako obilnem in častnem številu udeležili te slavnosti. Potem je bilo še devet točk deklamacije, petje in igra „Na senožetih“. Vse točke so bile z velikim veseljem in hrupom odobravane. Po končanem vzporedu je sledila mala pogostitev sodelujočih otrok s sadjem, pecivom in kruhom. Darovalcu g. župniku J. Knificu iskrena hvala! Kak lep vtisk je napravila razstava, se povzame iz besed, ki so jih matere enoglasno govorile: „Ne bodemo več branile, temveč še priganjale, naj delajo dekleta v šoli.“ — Vsa čast vrlima tovarišicama z Iga, gdč. Zemljanovi in Furlanovi, ki se nista ustrašili neznosne vročine, temveč prihiteli v krog vesele mladine. — Res, lep in vesel dan za Tomišelj.

Ustanovni občni zbor „Gorenjskega akademičnega ferialnega društva Vesna“ se vrši dne 2. avgusta ob polu 10. dopoldne v sokolski dvorani v Kranju. Vse one, ki so svoj pristop že prijavili, pozivljamo, da se občnega zbora zanesljivo udeleže. Namen društva, pospeševati med ljudstvom narodno samozavest, moralni čut, izobrazbo in gmotno blaginjo, ter biti tekom počitnic duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva, je pač tolik, da bo privabil v gorenjsko metropolo, če ne vseh, pa vsaj večino gorenjskih akademikov. Delavcev potrebujemo, tako na narodnem, kakor na kulturnem polju se nudi akademiku največ prilike, delati v obeh smerih. Doba počitnic naj ne bo akademiku samo doba počitka, temveč tudi doba resnega dela. Vzemimo si za zgled visokošolsko dijaštvo drugih narodov, katero najdemo pri vseh prireditvah, bodisi v narodno-obrambnem delu, bodisi v ljudsko izobraževalnem, v ospredju. Kar drugi lahko, moremo tudi mi! Na delo torej, dokler je čas! Vse one abituriente in akademike, ki svojega pristopa še niso javili, prosimo, da to nemudoma store na na naslov t. č. tajnika pripravljalnega odbora: abs. vet. Lovro Tepina, Stražišče pri Kranju. Za pripravljalni odbor „Gorenjskega akad. fer. društva „Vesna“: Dr. J. Hacin. phil. R. Pavlič, vet. L. Tepina.

Dijaški igredi v Ljubnem na Zgornjem Štajerskem. Minuli teden so se vršili veliki dijaški izgredi v Ljubnem. Popolnoči je namreč nekdo na mestnem trgu ustrelil z revolverjem. Ker so bili takrat na ulicah le štirje poljski visokošolci tamošnje rudarske akademije, jih je policija povabila v stražnico, da se legitimirajo. Takoj so zadoneli po mestu klici „Burschen heraus“ in v trenutku se je zbralo pred mestno hišo do 200 rudarskih akademikov raznih narodnosti, ki so siloma vdrli v stražnico. Policijski nadzornik pa je dal zapreti vrata in proglasil 60 visokošolcev za aretirane. Zaprti dijaki pa so jeli vse razbijati, zunaj stoječi tovariši so pa naskočili vrata in okna ter jih razbili. Dasi je ukazal župan vse, ki so se legitimirali, izpustiti, so dijaki razsajali pred rotovžem do belega dne. Razgrajači se bodo zagovarjali za svojo neumnost pred sodnijo.

Učiteljska mesta. V brežiškem političkem okraju so razpisana sledeča učiteljska mesta: na trorazrednici v Kozjem, 2. pl. razr., mesto nadučitelja, na štirirazrednici v Dobjem, 2. pl. r., na trirazrednici v Prevorju, 2. pl. r., na trorazrednici v Št. Vidu pri Planini, 3. pl. r., na dvorazrednici pri Sv. Antonu, 2. pl. r., na štirirazrednici v Kapelah, 3. pl. r., po eno def. ali prov. mesto učitelja; na petrazrednici v Št. Petru pod Sv. gorami, 3. pl. r. dvoje def. ali prov. učiteljskih mest; na štirirazrednici v Sromljah, 2 pl. r., in na dvorazrednici v Zdolah, 3. pl. r., def. mesta učitelja. Prošnje povsod do 31. avg.

Slavni deželni šolski svet štajerski bo vsekakor podelil hrastniški nemški šoli pravico javnosti zato, ker Nemci to žele — a da bi se morda pozneje kdo ne izgovarjal, da ni bilo znano, se usojamo vsekakor opozoriti na čudovit „red“, ki je na tej šoli. Vsako uro vidiš korakati mladino celega razreda v šolo in ravno tako tudi iz šole. Videti je, da smatra sam Tanzer to šolo kot neko komedijo, brez vsake resnosti. Zdi se nam nadalje tudi, da se glede izkaznic zamud ne postopa docela korektno, a ker nimamo vanje upogleda, seveda ne moremo tega trditi. Tej šoli bo podelil seveda slavni c. kr. deželni šolski svet pravico javnosti . . .

Umrla je v Trbovljah gospa Josipina Voduškova, rojena Divjak, soproga tamkajšnjemu županu in c. kr. okr. šol. nadzorniku, gosp. Gust. Vodušku. Naj v m. p.!

Uradna učiteljska konferenca za okraja Gornji grad in Vransko se je vršila dne 24. junija t. l. v Mozirju v tamošnji šoli. Predsednik c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Supanek je ob 9. uri sejo otvoril, pozdravljajoč učiteljstvo obeh okrajev. Prinaša tudi pozdrave uradno zadržanega predsednika okr. šol. sveta c. kr. namest. svetovalca g. barona Müllerja. Nato poudarja, da se naj današnja konferenca vrši v duhu sporazumljenja in izobrazbe, kakor so bile dosedanje konference obeh okrajev. Današnja konferenca pa je tudi nekako jubilejska. Predsednik je v izbranih besedah poudarjal učiteljsko lojalnost do vladarja ter pozval navzočnike, da zakličejo presvitlemu cesarju trikratni Živio. — Odposlala so je vladarju vdanostna brzojavka, kakor tudi c. kr. dež. šol. nadzorniku gosp. Končniku čestitka k odlikovanju in c. kr. namest. svetovalcu g. baronu Müllerju povodom imenovanja. Vse tri brzojavke seveda v slovenskem jeziku. — Namestnikom je bil izbran tov. Fran Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, zapisnikarjem pa gospica Hrovat in tov. Satlar, oba iz Ljubnega. Po konštituiranju navzočnikov je prečital g. nadzornik svoje poročilo, ki je bilo kaj laskavo za učiteljstvo, polno dobrohotnih migljajev in pedagoških klenih zrn. Iz obširnega nadzornikovega poročila, ki se je oziralo na opazovanja pri letošnjih inšpekcijah zlasti glede elementarnega pouka, duševne in telesne vzgoje, šolskega zdravstva, varstva otrok, šolskega poseta in administrativnih šolskih razmer — povzamemo nekatere točke, ki niso samo lokalnega pomena. Začetkom se omenja, da se je učiteljstvo vobče držalo pota napredka in da sta marljivost in vztrajnost bili dobri tovarišici šolnikov obeh okrajev. — Rabiti je vedno učila. Stara in pokvarjena je nadomestiti z novimi. Šolska knjižnica se naj marljivo uporablja. Posebno dobri mladinski spisi naj se kupijo v več komadih. Prilično naj učitelj otroka izprašuje o prečitanem. Priporoča se tudi, da učitelj večkrat kaj iz biblijotečnih knjig prečita v šoli otrokom. Memorira se naj le to, kar je praktične vrednosti za poznejše življenje. Vaditi se je v nareku mnogokrat, ravnotako so priporočati vaje ovalnih in valovičastih črt pri lepopisju. — Ljudskošolski pouk se naslanja največ na nazornost in se naj ta uporablja pri vseh predmetih. Nazornost mora poučevanje oživiti in skozinskoz prešiniti. Slovniški, oziroma jezikovni pouk naj bo praktičen. Otroci se morajo privaditi preprosto, naravno in ne priučeno izražati svoje misli. Pri vseh prilikah je stremeti za tem, da se otroci navadijo pravilno rabiti svojo materinččino ne le pismeno, temveč tudi ustno. Računske šablone, ki jih v praktičnem življenju le redkokrat ali nikoli ne rabimo, so popolnoma zavreči. — Kakor nanesejo krajevne razmere in prihodnji poklic ucencev, se naj pridno vadijo poljedelski, obrtni in navadni trgovski, z dekleti gospodinjski računi. Pouk o prirodoznanstvu se naj začenja z zbujenjem opazovanja in pazljivosti, biološki momenti imajo prednost pred posameznimi znaki. Sistem je le toliko gojiti, kolikor je neobhodno potrebno za pregled otroku znanih naravnih objektov. Kulturnega zemljepisa ni vaditi samo v srednjih in na višjih stopnjah, temveč tudi na nižjih. Elementarni pojmi razdelitve človeške družbe, raznoterih človeških naselbin, razloček med javnimi in privatnimi poslopji, promet ljudstva med seboj, njih pridobitveni viri, razlogi slabejšega ali močnejšaga naseljevanja domačega kraja, domače dežele itd. so obravnavati. — Z veseljem je poudarjati, da so uspehi iz realij skoraj na vseh šolah dosegli veliko stopnjo. Na podlagi realij se vzgaja in izobrazuje duševna olika, patriotizem, ijubezen do dinastije, čut za dobro in lepo. Sovražniki šole! Odstranite realije iz našega delokroga, prikrajšajte učni načrt za realije — in vi ste uničili ljudsko šolo kot vzgajališče duha! Pouk iz realij je v svojem sedanjem stadiju poezija učiteljskega stanu, je dišava pouka, je merilo naših uspehov. Vzdržujte vi nosilci napredka, s krepko roko to pridobitev, ohranite nam ta biser našega šolskega zakona: potem bo, pa samo potem, naše vzgojno delovanje plodonosno vplivalo na staro in mlado, ubogo in bogato, visoko in nizko! Vsa omika in izobrazba ljudstva temelji na znanju realističnega pouka, katero znanje prehaja potom ljudske šole med narod. Čim bolj goji ta pouk, toliko večje zasluge imamo za ljudstvo, ki živi z nami in katero moramo na podlagi ljudske izomike usposobiti, da zavzema v vrsti narodov naše velike domovine častno, spoštovanja vredno mesto. Čitati, pisati in računati se priučimo za silo tudi potom samoizobrazbe: razumevanje čitanega izkoriščenje te spretnosti, uporabljanje tega za življenje pa more ljudstvu dati le šolski pouk v realnih predmetih (prirodoznanstvo, zemljepis in zgodovina).* — Nato je poročal nadzornik o disciplinarnih sredstvih, o oskrbi za zanemarjeno mladino in o pismenih izdelkih otrok. — Mi pa moramo tudi vzgajati, ne samo poučevati. Nasprotniki šole često predbacivajo tej, da premalo vzgaja. Tuintam so slučaji podivjanja nravnosti, sirovosti, brezvernosti. Ali te zakrivijo čisto drugi stanovi, kakor toliko zaničevani učiteljski stan. — Vzgojno delovanje učitelja je sedaj jako otežkočeno. Vzroki temu pa so zunaj šole, in sicer v socialnih razmerah sedanjosti. Podlaga vsaki vzgoji je rodovinska vzgoja. Ta pa je v največ slučajih pomanjkljiva, da, često napačna. Podlaga rodovinske vzgoje, na kateri ima šola graditi naprej je navadno slaba. Jako umestno je nadzornikovo razpravljanje, kako povzdigniti avtoriteto učiteljstva, kako ga podpirati in vzdrževati. Žal, prostor ne dopušča o tem poročati. — Z ozirom na telesno vzgojo mladine je posebno priporočal telovadbo, mladinske igre, kopanje, šolske izlete in šolske kuhinje. Samo zdrav otrok more telesno prospevati. Kjer še ni šolskih kuhinj, se naj ustanove sedaj kot „Jubilejske šolske kuhinje“. Končal je nadzornik svoje poročilo z opisovanjem cesarskega jubileja ter sklenil z besedami: Naše delo, naše težnje, naš trud ima cilj vzgojiti nam izročeno mladino k največji popolnosti in k značajnosti. Vse naši šolski mladini: vse naše delovanje in znanje, vso našo ljubezen, našo dobrohotnost, našo pravo patrijotiško ter pravo dinastiško prepričanje. Konferenčne teme so bile tri. I. Važnost šolskih izletov. Poročevalec tov. Zotter je svojo nalogo sestavil temeljito in so se sprejeli končno sledeči stavki: 1. Šolski izleti pospešujejo bistveno nazornost pouka; so torej potrebni. 2. Oni so učencem prijetna izprememba v šolskem življenju, ki utegne utrditi vez ljubezni med učiteljem in šolsko mladino. 3. Pospešujejo tudi telesno vzgojo šolske mladine. 4. Nudijo najlepšo priliko med mladino gojiti veselost. 5. Na njih učitelj spoznava individualnost posameznih učencev ter se ozira potem na njo pri pouku in vzgoji. — II. Kako se naj oblikoslovje v ljudski šoli obravnava, da koristi kmetijstvu in obrtništvu? Razpravljal je tov. Terčak. Sprejeti stavki: 1. Da more pouk iz oblikoslovja koristiti poljedelstvu in obrti, mora predvsem biti praktičen. 2. Ta pouk naj podpira risanje, pri katerem se naj posebno ozira na merstveno razmerje, merjenje in preračunanje. 3. Predpisana učna snov iz oblikoslovja v višjem oddelku se razdeli v dva tečaja (turnusa). — III. Sestava vzornih razredeb učnega časa za enorazredne do šestrazredne ljudske šole v smislu § 17. izvršilne naredbe k definitiv. šolskemu in učnemu redu. K tej temi je govoril g. nadzornik in se ni nobena posebna teza sprejela. Pač pa je dajal umetne migljaje, kako sestavljati pravilno urnike.

O okrajnih učit. knjižnicah sta poročala knjižničarja: za gornjegrajski okraj tov. Kocbek, za vranski pa tov. Meglič. Gornjegrajska okrajna učiteljska knjižnica šteje 504 zvezkov, 69 zvezčičev in 1 tabelo. Izposojenih je bilo minulo leto 37 knjig. Vranska ima 274 del v 359 zvezkih, 83 zvezčičev in 10 geometriških oblik. Izposodilo se je 51 knjig. Gornjegrajska je dobila za l. 1907. 41·17 K, vranjska pa 38 kron. Razen knjig Slovenske Šolske Matice (3 knjige) je Gornjegrajska še narasla za Lehrmittel-Magazin 1907 in Dr. Rein: Enzyklopädisches Handbuch der Pädagogik. 5 zvezek. Vranska pa je razen knjig Slovenske Matice (6 knjig in 1 zvezčič) še pridobila Hoffmann, Zeichenkunst, Fr. Rau, Die drei letzten Schuljahre, Kraus Experimentierkunde, P. Rosegegrjevi spisi 7 zvezkov in Ferd. Seidl Kamniške ali Savinjske planine. — V stalni konferenčni odbor, ki je obenem tudi knjižnični odbor, so se izvolili za okraj Gornjigrad tovariši: Burdian, Kocbek, Šijanec, Wudler; za okraj Vransko pa: Farčnik, Lorber, Meglič in Zotter. V komisijo za šolske vrte so se izbrali za gornjegrajski okraj: Klemenčič, Kocbek in Praprotnik; za vranski okraj: Farčnik, Lorber in Rosenstein. Predlogi in nasveti. Stalna konferenčna odbora sta predlagala znani predlog zaradi izboljšanja učiteljskega gmotnega stanja, da naj izdela dež. šol. svet primeren plačni zakon, ki se naj obravnava in sprejme kot vladni predlog. Soglasno sprejeto. Predsednik se je zahvalil vsem navzočnikom za živahno zanimanje in vztrajnosti, želel vsem vesele počitnice in zaključil konferenco. Oglasil se je še k besedi predsednikov namestnik tov. Kocbek, ki je izrekel nadzorniku zahvalo učiteljstva

*) Podpišemo z obema rokama tozadevne nazore g. nadzornika. Uredn.

Razgled po šolskem svetu.

Nove češke šole na Dunaju. Neki češki list poroča, da odprejo Čehi v VII. in IX. okraju na Dunaju dve privatni češki ljudski šoli. Sedaj imajo Čehi na Dunaju šole.

— **Zaradi Komenskega šole na Dunaju.** Z Dunaja javljajo od 15. t. m.: V izredni seji občinskega sveta je bila pritožba na upravno državno sodišče proti znani naredbi naučnega ministra Marcheta odstavljena z dnevnega reda ter se občinski svet sploh ne bo več pečal s to stvarjo, ker je minister Marchet umaknil določbo, da mora izpitom na imenovani češki šoli prisostvovati tudi član mestnega šolskega sveta.

— **Nova madjarska šola.** Madjarsko društvo „Julian“ zgradi novo šolsko poslopje v Pleternici. Šola se otvori baje že na jesen.

— **Tržaško šolsko vprašanje.** Poslanca dvorni svetnik Ploj in dr. Rybař sta danes intervenirala pri ministrskem predsedniku baronu Becku zaradi tržaške slovenske šole. Dobila sta zadovoljujoča pojasnila.

— **Za spodnjo realko v Fürstenfeldu** je že dovolilo finančno ministrstvo potrebna sredstva. Štajerski Nemci bodo imeli sedaj 5 realk, Slovenci — nobene.

— **Čehi kot zgled.** V neki vasi na Češkem je samo nemška šola. Zato so ostali otroci čeških roditeljev doma. Okrajni šolski svet je dotične starše naznanil. Ti so izjavili, da ne puste potujčiti svojih otrok in da jih poučujejo zato doma. Zdaj je češki deželni šolski svet določil, da se smejo otroci doma učiti, morajo le koncem leta napraviti izpit v češkem jeziku.

— **Shod nemških učiteljev.** Dne 19. in 20. t. m. se je vršil v Lincu 12. občni shod zveze avstrijsko-nemških učiteljev, ki šteje okolo 20.000 učiteljev in učiteljic.

— **Katoliško društvo učiteljic** na Bavarskem je imelo koncem lanskega leta 936 rednih, 1489 izrednih in 71 častnih članic. Čudno, da je rednih najmanj! Pa tudi značilno!

— **Koliko je učiteljic?** Število učiteljic, ki sodelujejo pri vzgoji mladine, je dokaj naraslo. V knjigi „Žensko gibanje“ so navedene te-le številke: Avstrija 20.000, Ogrska 5.986, Švica 3.600, Angleška 66.300, Irska 7.000, Danska 1.800, Švedska 2.649, Norveška 2.354, Rusija 22.400, Francija 49.400, Italija 31.800. Portugalska 22.000, Združene države 76.348. Ako upoštevamo v omenjenih državah število učiteljev, tedaj se nam pokaže kaj zanimiva slika o razmerju med ženskimi in moškimi odgojevalci. V Avstriji ima ženski spol 28 odstotkov vseh učiteljskih oseb, v Švici 36, na Angleškem 71, na Irskem 53, na Danskem 28, na Švedskem 35, na Norveškem 69 (v mestih), 26 (na deželi), na Ruskem 36, na Francoskem 46, na Italijanskem 63, na Portugalskem 88, v Združenih državah 92, v Nemčiji 15.

Raznoterosti.

× **Hrvaško gledališče ne pojde v Prago.** Hrvaški listi poročajo, da zagrebško gledališče ne pojde v Prago na gostovanje. Silni stroški (okolo 5000 K samo za pot) onemogočuje baje to nakano tem bolj, ker ravnatelj „Narod. Divadla“ ni mogel prevzeti garancije za financialni uspeh.

× **Nove uniforme za kavalerijo** se uvedejo v Avstriji v najkrajšem času. Uniforme bodo za vse tri kategorije skoraj popolnoma slične z neznatnimi razlikami. Presrečna Avstrija!

× **Umobolni bavarski kralj** Oton je obolel za srčno boleznijo.

× **Papeževa belo-rumena zastava.** Letos je minulo sto let, odkar je bila za papeževo kokardo vzeta bela in rumena barva. V spomin tega dogodka je papežev tajni komornik markiz Mac Swiney izdal teh dni brošuro, v kateri pripoveduje zgodovino papeževe zastave. Iz avtentičnih virov dokazuje Mac Swiney, da je bil Pij VII. leta 1808. prisiljen napram prejšnje rumeno-rdeče papeževe zastave odrediti belo-rumeno. Ko je franc. general Miollis uvrstil papeževe čete v francosko vojsko, so morale svojo uniformo in rumeno(rdečo kokardo odložiti vkljub temu, da je papež Pij VII. proti temu energično protestiral. Da se bo ostanek čet, ki je papežu še preostal razlikoval od onih, ki so bile uvrščene v francosko vojsko, je odredil papež, da imajo plemska in švicarska garda in finančni uradniki nositi belo-rumeno kokardo. A sedaj je general Miollis zapovedal, da naj tudi one čete, ki so bile uvrščene v francosko vojsko, nosijo belo-rumeno kokardo. To je dovelo do diplomatičnega spora med kardinalom, državnim tajnikom in francoskim diplomatičnim zastopnikom Lefreborjem. — Na to je cesar Napoleon v dnevnem povelju na italijansko vojsko izjavil, da je belo-rumena zastava znak francoskih sovražnikov in je prepovedal deliti med vojake take kokarde, a one, ki so bile že razdeljene, je dal uničiti. Papež je proti temu protestiral, nu, vzlic temu so vse papeževe čete, ki so se nahajale v pokrajinskih mestih cerkvene države, dobile novo takozvano cisalpinsko kokardo. Potem so zopet papeževe čete, zlasti plemska in švicarska garda, vedno nosile belo-rumeno kokardo, in nosijo jo še dandanes.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1042. **Kranjsko.** 134 1—1

Na petrazredni ljudski šoli v Zagorju ob Savi se razpisuje s tem za moške prosilce učiteljska služba v začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 14. avgusta 1908.

C. kr. okr, šolski svet v Litiji,
dne 15. julija 1908.

Št. 1881. 137 1—1

Na v trirazrednico razširjeni deški ljudski šoli v Šmihelu pri Rudolfovem se razpisuje učno mesto v začasno nameščenje.

Prošnje za to službo je semkaj vlagati do 10. avgusta t. l.

Dostavlja se, da imajo moški prosilci prednost.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem,
dne 8. julija 1908.

Cenovnik zastonj in poštnine prosto.

Največja in najbogatejša tvorniška zaloga

priznano pravih švicarskih

Union-ur 31 52—30

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik **ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.**

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden

urar in trgovec

v Ljubljani

Prešernove ulice

nasproti frančiškanskemu samostanu.

JAN BAŠTA

v Schönbachu pri Hebu (Češko),

sloveča tvrdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestransko priznane solidnosti, priporoča p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekosljive koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvega reda ugodno doneče in prijetnih tonov z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa godala, mojstrske gosli z lepim lokom in leseno škatuljo (9, 10, 12, 15 gld.). Ceniki gratis in franko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odpošiljanjem strokovnjaško preizkusi.

Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.

Velecenjeni gospod!

Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in vsled prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega Čeha, da naroča svoje potrebščine pri Vaši cenj firmi, ki ne more ž njo tekmovati nobena inozemska tvrdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdani

Fr. V. Mohapl, ravnatelj.
L. 29./XII. 1906.

Ne kupujte pod roko od prekupcev, obrnite se najprej in naravnost na našo tvrdko!

P. T. Jan Bašta, Schönbach! 89 18—9

Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošiljam Vam zadnje odplačilo z zagotovilom, da ste me popolnoma zadovoljili.

Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.

A. Zimmermann, ravnatelj.

Na tisoče pohvalnih pisem svedoči gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojih instrumentov.

Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in **harmonije amerikan. sistema** prodaja in izposoja

Alfonz Breznik, učitelj „Glasb. Matice“

136 **Ljubljana, Hilšerjeve ulice 12.** 52 3

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišeji, monogrami itd. itd. 50 52 26

Ceniki gratis in franko.

Zalogo šolskih zvezkov

za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) **za Kranjsko** po F. Levčevim lepopisju iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 26—14

A. Umek v Brežicah in Krškem.

Uzorce na zahtevanje zastonj in franko.

Vljudno priporočam p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznico

Jos. Dežman

Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.

Izvršujem vsa dela, od preprostih do najfinejših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjižic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko.

Cene sigurno najnižje.

Pri večjih naročilih znaten popust, oziroma plačam poštnino od pošiljatev z dežele. Tako da naročnik radi pošiljatev nima nikakih stroškov. 83 26—9

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti štev. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 14/52—47

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5

blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene **pianine, klavirje** in **harmonije** tudi **samoigralne**

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52—25

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Kolega!

Svetujem Vam, da kupite svoji soprogi, s čimer ji napravite veselje.

Hočete?

Naročite ji krasno in praktično sukno za krilo. Čujte, kaj piše gca. učiteljica Frič-ova iz Slatenic: „Jaz sem popolnoma zadovoljna; v dokaz služi to, da sem izmed osem kosov, ki ste mi jih poslali na izber, izbrala sedem.“

A glejte, kako so cenene:

1 kos sukna za celo straparno krilo	K	1·90
1 „ „ „ „ kuhinjsko „	„	2·—
1 „ „ „ „ vrtnjo „	„	2·40
1 „ „ „ „ „ lepše „	„	3·—
1 „ „ „ „ prav lepo „	„	3·40

Naročite takoj po povzetju od tvrdke

Adolf Buchta v Kamenci, p. Sàdek v Poličky, Češko. 113 26—6

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka

V PRAGI

zavaruje v **življenskih oddelkih:** na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kavciji itd., in v **požarnem oddelku:** proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital . .	K	1053,737.339·88
Zavarovalnine	„	8,090.621·62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	„	4,361.283·89
Rezervne in poroštvene zaloge	„	34,791.584·99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška) .	„	2,188.391·24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	„	34,087.781·48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	„	206.296·40
V vsem pa doslej . . .	„	1,606.893·21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za .	„	3,004.509·80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade . .	„	87.176.383·75

Vsa pojasnila daje 22 26—15

General. zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda! 122 31 9

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznano najboljši črni, medli 19 52—30

lak za šolske table.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

15 52—45 **Kolodvorske ulice št. 8.**

Narodna knjigarna

12 52—38

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

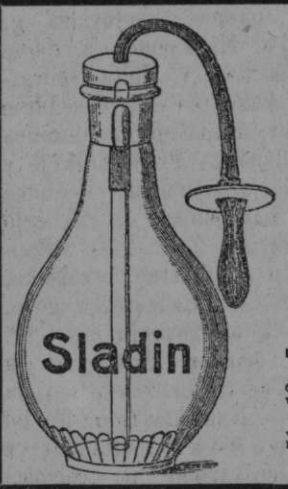

Mojih 7 otrok

in na tisoče drugih ne pije nič drugega nego **Sladin,** t. j. **dra. pl. Trnkóczija sladni čaj** (naj se ne zamenja s sladno kavo), ki se mu primeša **nekoliko** prekuhanega kravjega mleka in daje že en dan starim dojenčkom. Kot naravno preprosto, najbolj čisto, najceneje otroško redilo zaleže tudi tedaj, kadar druga redila ne izdajo več. Zadošča navadna dojilna steklenica. Prejel sem o njem pismena in ustna priznanja ter odkritosrčno zahvalo od mater, ki so obupavale, preden so rabile Sladin, dalje od zdravnikov in babic. 1 zavoj po 1/4 kilogr., 50 vin., zadošča za 20 do 30 dni. Dobiva se povsod. Po pošti franko 5 zavojev 3 krone 50 vin.

51 12—7 **Lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.**

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča **kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni** in **barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo** itd. — **Knjige** v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — **Največja zaloga vseh tiskovin** za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — **Strune** za gosli, citre, kitare in tamburice. — **Štambilje,** pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — **Dopisnice,** umetne, pokrajinske in s cvetlicami od najpriprostejše do najfinejše. — **Albumi za slike, dopisnice in poezije.** — **Zavitke za urade** v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — **Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba.** 5 52—43

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.